

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

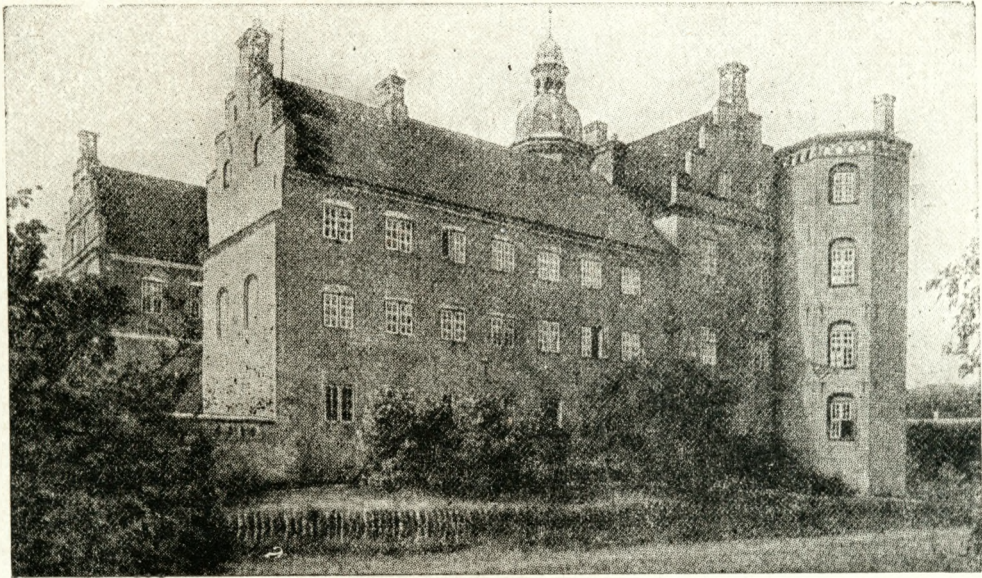
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

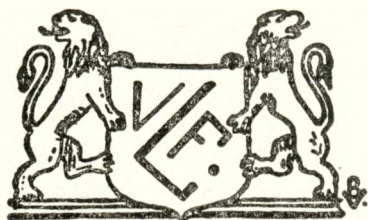
Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

DANSKE BYER OG SOGNE

RANDERS AMT

11. HÆFTE

Michael van Grønningen i Hornslet. Prædikestolen bærer Aarstallet 1642, men hvem der har bekostet den vides ikke. Den er rigt smykket med Malerier og har Lydhimmel. Alttertavlen er skænket af Fru Birthe Skeel, Ridder Niels Rosenkrantz's Hustru. Alttertavlen er et udmærket Stykke Billedskærerarbejde i Barokstil. I Midten af Tavlen er der 3 Grupp billeder, nederst Fodvaskningen, i Midten Nadveren, og øverst oppe Korsfæstelsen. Til Siderne er der Statuer af de 4 Evangelister, og øverst en Statue af Jesus.

Om *Holbækgaard* siges i et Dokument fra 1396, at den har været beboet af Kammer-svend Rane Johnsen. Af det gamle Holbækgaard er nu næsten ikke Spor tilbage. Hovedbygningen, som endnu tildels er omgivet af Grave, er en enlænget, grundmuret Bygning, i 2 Stokværk høj over Kælder, med kalkede Mure. Bygningens søndre Del er et sengotisk Stenhus, med Spor af fladbuede Vinduer; det skal ifølge Danske Atlas have baaret Aarstallet 1562 og er sikkert opført af Hans Stygge, der tillige „norden paa Volden“ rejste et nu forsvundet Bindingsværkshus, som blev færdig 1568. Hovedbygningens større, nordre Del er tilbygget af Christen Skeel 1645; Aarstallet er tilligemed Bygherrens og hans første Hustrus Vaabner hugget i en Sten, som nu er indmuret i Husets Østmur, men tidligere har siddet i et forsvundet, sirprydet Vindeltrappetaarn paa Bygningens Østside; ejendommeligt nok er Nordgavlens Blindingsdekoration helt gotisk i sin Karakter.

Holbækgaard udmærker sig ikke ved nogen pragtfuld Bygning eller ved en stor, herskabelig Have; den hører ikke til de Gaarde; som Turisterne flokkes om i Sommertiden for at nyde dens arkitektoniske eller landskabelige Skønhed. Men formedelst sin ærværdige Alder og de ikke ikke faa betydelige Mænd, der har ejet den, Statsmænd, Krigere og Landmænd, vil den dog altid indtage en smuk Stilling blandt vore Herregaarde.

Holbæk Skole er bygget 1901. Skolen er 4-Klasset med ca. 100 Børn.

Udby Skole er oprettet 1879. Skolen er 2-Klasset med ca. 35 Børn.

Udbyhøj Skole er bygget 1901. Skolen er 2-Klasset med ca. 34 Børn.

Peder Marius Bak, Førstelærer, er født den 20. September 1902 i Ravnkilde Sogn som Søn af Gaardejer Anders Bak og Hustru Ane, født Nielsen. Gift 1930 med Ketty Boje. Dimitteret 1927 fra Ranum Seminarium, Vikar ved Hevring Skole 1927—28, Vikar ved Annerup Skole 1928—29, ansat som Førstelærer ved Holbæk Skole siden 1929.

Anna Jensigne Johansen, Lærerinde, er født den 13. Februar 1879 i Dauding som Datter af Rasmus Johansen og Hustru Sidsel Marie, f. Sørensen. Dimitteret 1906 fra Varde Seminarium, Privatlærerinde paa Fiirgaarde Børnehjem ved Ry St. 1906—07, Lærerinde i Laasby 1907—10, ansat som Lærerinde v. Holbæk Skole siden 1910.

Jakob Immanuel Jakobsen, Lærer, er født den 23. Februar 1904 i Ørsted som Søn af Snedker Jakob Jakobsen og Hustru Elvine Marie, født Pedersen. Gift 1932 m.

Holbæk Skole.

Helga Louise Petersen. Dimitteret 1929 fra Jellinge Seminarium, Vikar ved Hevring Skole 1929–31, ansat som Lærer ved Udby Skole siden 1931.

Lars Jakob Nielsen, Lærer, er født d. 20. Maj 1870 i Skaftelev Sogn, Sorø Amt, som Søn af Gaardejer Jens Nielsen og Hustru Dorthea Marie, født Jacobsen. Gift 1930 med Kirstine Petersen. Dimitteret 1906 fra Nr. Nissum Seminarium, Vinterlærer ved Agerbæk Skole 1906–07, Vikar i Draaby den 1. Juni 1907 til 15. Juli 1907, ansat som Ene-lærer ved Udbyhøj Skole siden 1907, Formand for Holbæk og Omegns Brugsforening, Formand for Værgeraadet.

P. M. Bak,
Forstrelærer.

A. J. Johansen,
Lærerinde.

J. I. Jakobsen,
Lærer.

L. J. Nielsen,
Lærer.

Holbæk Alderdomshjem var til at begynde med Fattiggaard, men blev i 1914 omdannet til Alderdomshjem. Der er Plads til 12—14 Beboere, for Tiden bor der 10. Udvalget bestaar af Sogneraadsformand K. Nygaard, Gaardejer H. C. Baj, Udby, og Landpost Jensen, Holbæk.

Holbæk Central er oprettet den 1. Marts 1914 med 17 Abonnenter. Centralen har nu 50 Abonnenter. Bestyrer er M. P. Christoffersen.

Holbæk og Omegns Brugsforening er stiftet den 1. Juli 1919. Ombygget 1925. Medlemsantallet er 120, Omsætningen var sidste Aar ca. 100,000 Kr. Formand er Lærer Nielsen, Udby. Foreningens Uddeler er F. K. Christensen.

Udbyhøj Vinkelfyr er oprettet 1894 med fast Linseapparat og Vægebrænder, der i 1907 blev ombyttet med en Petroleums-Glødenetsbrænder. I Lanternen er Jalousier til Et- og To-Blinkene. Lysstyrken er 5000 H. L. Fyret er anbragt i Beboelsesbygningens Gavl.

O. C. Nielsen, Fyrassistent, er født 30. December 1877 paa Læsø som Søn af Sømand N. C. Hansen og Hustru Maren, født Jensdatter. Gift 1904 med Christiane Larsen. Matros ved Skagens Rev Fyrskib 1900, Fyrpasser ved Anholt Fyr 1908, ved Gedser Fyr 1912, Fyrassistent ved Anholt Fyr 1919, ved Lyngvig Fyr 1921, ansat som Fyrassistent ved Udbyhøj Fyr siden 1929.

Karen Wolder Poulsen, Distriktsjordemoder, er født den 10. Juli 1884 i Holstebro som Datter af Bødkermester Christen Peter Danielsen og Hustru Christiane, født Bachmann. Jordemodereksamen den 24. September 1914, Distriktsjordemoder i Hostruphuse pr. Hobro 1915—17, i Vejgaard 1917—21, praktiserende Jordemoder i Aalborg til 1922, Distriktsjordemoder i Bramstrup 1922—24, ansat som Distriktsjordemoder i Holbæk siden 1924.

Medlemmer af Holbæk-Udby Sogneraad er: Gaardejer K. Nygaard, Fisker P. Sommer, Gaardejer H. Chr. Baj, Boelsmand P. N. Pedersen, Landpostbud J. P. Jensen, Gaardejer Chr. Pedersen Brock og Gaardejer J. M. Rasmussen.

VOER-ESTRUPLUND KOMMUNE bestaar af Voer og Estruplund Sogne.

Voer Sogn omgives af Estruplund og Holbæk Sogne samt Randers Fjord. Estruplund Sogn omgives af Voer og Holbæk Sogne samt Kattegat.

I Voer Sogn findes Byerne: Voer med Kirke, Præstegaard, Skole, Forskole, Alderdomshjem, Brugsforening, en Del af Lille Sjørup, Resten i Ørsted Sogn, samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Estruplund Sogn med Kirke findes Byerne: Store Sjørup med Skole, Torslev med Skole, en Del af Ingerslev, Resten i Holbæk Sogn, med Skole, Aahuse, og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Estruplund.

Voer Sogn har Tingsted i Ørsted og hører under Rovsø Herreds Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Rovsø Lægekreds, Rovsø med flere Herreders Skattekreds, Gerlev og Rovsø Herreders Vurderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 326. Lægd.

Estruplund Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 327. Lægd.

Voer Kirke bestaar af Kor og Skib samt Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Kor og Skib, med Bjælkeloft, er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Et Par Vinduer, Norddøren og en Dør paa Korets Sydside er tilmurede; derimod benyttes endnu den smukke Sydportal; ogsaa Korbuen er bevaret. I gotisk Tid tilføjedes det lille Taarn af røde Munkesten, med Pyramidetag; Underdelen er ikke forbundet med Skibet, men har høje Spidsbuer ud til det fri. Vaabehuset, af Mursten med Skraatag, er vistnok senere. Ny Altertavle af Billedhugger Fjeldskov, fra 1874. Romansk Granitfont med Løver, Ørne og Løvværk. Prædikestol i Renaissancestil, Stolestader fra 1604 og 1607 med Jacob Bjørn og Anne Krabbes Navne og Anevaaben. En mishandlet, malet Alterbordsforside fra 1590 har de sammes Vaaben. Præstestol fra 1649. Paa Korbuens Underside er fundet Kalkmalerier fra omtrent 1500, restaureret 1899.

Estruplund Kirke bestaar af Kor og Skib med lille Apsis, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Skib og Kor med Apsis er fra romansk Tid, af røde Munkesten. Ski

Estruplund.

bet har en Rundbuefrise, som paa Nordsiden er baaren af Søjler. Begge Døre, der har Søjler, False og et fremspringende Dørfelt, paa Nordsiden med spids Frontespice, er bevaret, ligesom et af de gamle oprindelige Vinduer. Senere i Middelalderen forlængedes Skibet mod Vest, der indbyggedes Hvælvinger i Kor og Skib, og Taarn med Pyramide-tag, Vaabenhus med Kamgavl og Blindinger opførtes af Munkesten. Altertavle fra ca. 1600 med nyere Malerier, Prædikestol fra 1663 med snoede Søjler. Romansk Granitfont med Ornamerter og Figurer. Et sengotisk Krucifiks opbevares nu i Randers Museum. Der blev i 1899 fundet Kalkmalerier over hele Kirken, stammende tildels fra Middelalderens Slutning, men opmalede i 1542 og senere overhvidtede.

Hovedgaarden Estruplund, som er beliggende i Estruplund Sogn, nævnes allerede i Slutningen af det 17. Aarhundrede. I 1499 udlagde Hr. Erik Ottesen til sin afdøde Søn Holgers Børn bl. a. en Del Gods i Estrup i Rovsø Herred og Skoven „Esdorplund“. Her opstod senere en Herregaard, der 1609 og 1613 tilhørte Anders Jørgensen Friis, derefter Eske Brock og 1638 hans Svigersøn Frans Lykke, der brugte den som en Ladegaard til Hevringholm. Da Frans Lykkes Søn Kaj havde forbrudt sit Gods til Kronen, udlagde Kommissærerne i hans Bo 1662 Estruplund med lidt Gods til Herredsfoged i Bjæverskov Herred Peder Gad for 2514 Rdl. Hans Arvinger skødede den 1668 til Knud Jensen, men 1680 solgte Maren Jensdatter Hammel den med 3 Gaarde til Generalløjtnant Joh. Rantzau til Bramming; 1689 tilhørte den Laurids Eriksen Vraae, død 1712, hvis Enke Else Eskildsdatter atter 1723 solgte Estruplund til Justitsraad Jacob Kaalund, død 1744, hvorefter den 1745 paa Auktion blev solgt til Kancelliraad Hans Eilersen Steinfeld til Demstrup, der straks overdrog Buddet til Forpagter paa Mariager Kloster Hans Vincentsen Tørslev, som kort før sin Død 1765 overdrog den til sin ældste Søn Laurs Chr. Tørslev, hans Enke Anne Margrethe Schifter solgte 1785 Estruplund til Chrf. Møller til Aalykkegaard, der kort før sin Død 1787 overlod den til sin Søn H. Adolf Møller, død 1791, hvorefter den paa Auktion blev købt af Kancellideputeret, Grev Preben Brache Schack, der efter kgl. Bevilling af 1802 lagde Estruplund under Stamhuset Stenalt, der nedlagdes 1805, hvorefter Greven 1806 solgte den til Kaptajn J. C. Mylius til Bjørnholm, som 1810 solgte en Del af Godset. Han overdrog den 1851 til Sønnen Kammerjunker S. W. V. Mylius, og han solgte den 1853 for 120,000 Rd. til Brygger H. Müller og Kaptajn Fr. Buchwald til Annebjerggaard, hvilke 1854 afhændede den for 81,405 Rd. til sidstes Søn Løjtnant J. Chr. Buchwald, fra hvem Sparekassen Bikuben overtog den 1899 ved Tvangsauktion for 219,500 Kr. Denne solgte den 1902 for 250,000 Kr. til Kammerjunker J. H. Krieger til Isgaard, fra hvis Konkursbo den 1911 for 300,000 Kr. ved Auktion gik over til Partikulier C. F. Lehrmann, som 1912 solgte den til nuværende Ejer, Kaptajn, Kammerherre V. Krieger for 370,000 Kr. Den nuværende Hovedbygning er opført 1916. Til Estruplund hører ogsaa den i Sognet beliggende Tørslevgaard, der er en gammel adelig Sædegaard. Avlsbygningerne er opført efter en Brand i 1921.

V. Krieger,
Godsejer.

Valdemar Krieger, Godsejer, Kammerherre, Kaptajn, R. af D., DM., F. Æ. L. 5, Gr. Fr. 4, N. St. O. 3¹, Pr. R. Ø. 4, R. St. A. 3, R. St. Stan. 2, S. H. E. 5, Sp. M. F. 2, Stb. V. 4, S. Sv. 3¹, Ø. r. K. O., er født den 15. Juni 1864 i Kastrup som Søn af Rentier J. Henrik Krieger og Hustru Ebba, født Sletting. Sekondløjtnant 1884, Premierløjtnant 1887, Kaptajn 1903, Afsked 1916. Ejer af Estruplund 1912, af Tørslevgaard 1917. Delegeret for danske røde Kors til østrigske og tyske Krigsfangerlejre i Rusland 1916, Medlem af „Klubben“s Bestyrelse, Medlem af Bestyrelsen for Foreningen af jydsk Skovejere.

Store Sjørup Skole er bygget 1875. Skolen er 2-Klasset med ca. 40 Børn.

M. Schlägelberger,
Lærerinde.

H. Hansen,
Lærer.

A. P. Larsen,
Lærer.

Th. Rasmussen,
Uddeler.

Tørslev Skole er bygget 1862. Skolen er 2-Klasset med ca. 40 Børn.

Ingerslev Skole er opført 1901. Skolen er 2-Klasset med ca. 25 Børn.

Maren Schlägelberger, Lærerinde, er født den 7. August 1884 i Ørsted som Datter af Muremester Niels Schlägelberger og Hustru Bertha, født Rasmussen. Dimitteret 1913 fra Odense Seminarium, Lærerinde i Vium 1913--14, i Fjeldsø 1914—15, ansat som Lærerinde ved Voer Skole siden 1915.

Holger Hansen, Lærer, er født den 23. November 1894 paa Frederiksberg i København som Søn af Landinspektør, Fuldmægtig N. P. Hansen og Hustru Dagmar, født Jensen. Gift 1923 med Bertha Christensen. Dimitteret 1919 fra Gedved Seminarium, Andenlærer i Ingstrup 1. September til 1. December 1922, ansat som Enelærer ved Store Sjørup Skole siden 1922.

Peder Nygaard Pedersen Boje, Lærer, er født den 6. Januar 1870 i Ørsted som Søn af Gaardejer Peder Jensen og Hustru Mette, født Nygaard. Gift 1930 med Agnes Agerskov. Dimitteret 1895 fra Vesterbro Seminarium, ansat som Enelærer ved Tørslev Skole siden 1896, Formand for Menighedsraadet 1921—30.

Anders Peter Larsen, Lærer, er født den 17. Juni 1872 i Skaarup Sogn som Søn af Gdr. Kristen Larsen og Hustru Mette, født Andersen. Dimitteret 1894 fra Skaarup Seminarium, Andenlærer i Vindum 1898—1908, ansat som Enelærer ved Ingerslev Skole siden 1908.

Voer Alderdomshjem er oprettet den 1. November 1923 med Frk. Anna Nielsen som Bestyrerinde. Hjemmet har Plads til 8 Beboere.

Voer Brugsforening er stiftet den 23. November 1901. Medlemsantallet er 82. Omsætningen var sidste Aar 70,000 Kr. Formand er Niels Hjuler Andersen. Foreningens Uddeler er Thorup Rasmussen.

Medlemmer af Voer-Estruplund Sogneraad er: Gaardejer R. Jensen, Boelsmand A. Michelsen, Gaardejer S. Boelsmand, Gaardejer J. M. Jensen, Gaardejer N. Chr. Thomsen, Gaardejer A. P. Rersbeck, Boelsmand O. P. Olesen, Husejer S. Simonsen og Arbejdsmand N. Rasmussen.

ØRSTED SOGN omgives af Estruplund, Holbæk og Voer Sogne, Randers Fjord med Grund Fjord, Sønderhald Herred samt Kattegat.

I Ørsted Sogn findes Byerne: Ørsted med Kirke, Præstegaard, Skole, Teknisk Skole, Tinghus med Politistation, Amtssyge- og Epidemihus, Apotek, Ørsted og Omegns Sparerkasse, Andelsmejeri, Gæstgiveri, Vandværk, Postkontor, Hevring med Skole, Andelsmejeri, Bode med Skole, Hollandsbjerg med Skole og Brugsforening, en Del af Lille

Sjørup og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Stenalt og Christianslund.

Ørsted Sogn har Tingsted i Ørsted og hører under Rougsø Herreds Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Rougsø Lægekreds, Rougsø med flere Herreders Skatte-kreds, Gerlev og Rougsø Herreders Vurderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 325. Lægd.

Ørsted Kirke, der er en anseelig Kirke, bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Nord. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Flere oprindelige Vinduer og begge Døre er bevarede. Portalerne er rigt smykkede med Billeder; paa den sydlige ses saaledes til højre Christus i sit Højsæde, Syndefaldet og underst to verdslige Figurer, Mand og Kvinde, til venstre en Konge og derunder en Bladranke, paa Overliggeren to modstillede Løver og paa Sidekarmene ligeledes Bladværk, den nordlige har ligeledes Figurer paa hver Side og paa Overliggeren Christus paa Dommens Dag. Ogsaa paa andre Steder i Murene findes Stenbilleder, saaledes mod Syd en Frise med Christus og Evangelisterne. I den senere Middelalder fik Kor og Skib Hvælvinger, og Taarnet, af Granitkvadre og store Mursten, med hvælvet Underrum og Pyramidetag, og Vaabehuset med Kamgavl tilføjedes. Ved Korets Sydside har været et 1595 af Jak. Bjørn og Anne Krabbe opført Gråvkapel; det blev solgt 1826 og nedbrudt, og Ligene nedsænkede i et Hjørne af Kirkegaarden. Kirkens Indre viser et af de smukkeste Eksemplarer paa et adeligt Udstyr af en Landsbykirke. Rigt udskaaren Altertavle fra ca. 1630 med Chr. IV's Navnetræk. Malet Alterbordsforside fra 1613, genfremdraget 1924, med Nadverbillede, bekostet af Fru Anne Krabbe. Romansk Granitfont med Bladranke paa Kummen og Mandehoveder paa Foden samt en Prædikestol og en Del Stolestader fra 1604. Under Korbuen en Tavle med Indskrift, der melder, at Anne Krabbe 1613 har givet Kalk og Disk af Sølv og ladet en Kande gøre af den gamle Kalk; Kalken, der er en af de prægtigste i Landet er fra det 15. Aarhundrede og sikkert af udenlandsk Arbejde. Orgelet er fra 1892.

I Aaret 1892 skrev daværende Biskop Clausen i Ørsted Pastorats Embedsbog: „Jeg maa udtale Ønsket om, at Tiendeejeren i Løbet af et vist Antal Aar vilde bekoste en Restaurering af Alteret, og at de i høj Grad unagelige Stolestader gjordes bedre og fik en Tilbagebøjning paa 2 a 3 Tommer. Den i for sig smukke hvælvede Kirke vilde da faa et værdigt Udseende“. Dette blev i 1902 af samme Biskop gentaget saaledes: „Jeg

maa gentage Ønskeligheden af, at den gamle Altertavle, efter Undersøgelse af Nationalmuseet, mulig med Tilskud derfra, føres tilbage til Egetræsmaalning og Forgyldning“. Nu er dette Arbejde blevet udført, efter at det er blevet krævet af Stiftets Biskop; men det var jo givet, at saalænge Kirken var i privat Eje, vilde det ikke blive udført; dertil var det for kostbart. Da

Parti fra Ørsted med Kirken i Baggrunden.

Kirken gik over til Selveje, saa den blev Sognets, vaagnede Interessen og Lysten at gøre noget for den, og paa et Menighedsraadmøde den 17. Oktober 1919 besluttede Menighedsraadet at forsøge at faa Arbejdet udført ved frivilligt tegnede Bidrag, som skulde udbetales i Løbet af 3 Aar. Efter et nyt Møde den 12. Maj 1920 udarbejdedes Listerne til Tegning af Bidrag, og der blev tegnet et Beløb paa 12,296 Kr. og Kirken ejede selv til det Formaal 1250 Kr. — altsaa var der ialt 13,546 Kr. Nationalmuseet tilbød de forberedende Undersøgelser frit og derefter at udføre Arbejdet for: Altertavlen 4000 Kr., Prædikestolen 2600 Kr., og fra Byens Haandværkere blev der givet Tilbud paa de øvrige Arbejder. I Juli Maaned blev Arbejdet begyndt; fra Nationalmuseet kom Kunstmaler Due. Den 11. December 1921 var det færdigt, og Ørsted Kirke viser sig nu i den smukke Skikkelse, den havde omkring Aaret 1640. — Den gamle sjældne Altertavle fortæller, at Ejer af Stenalt, Thyge Thygesen Kruse, har sat den til Minde om sine Bedsteforældre Envold Kruse og Ellen Marsvin 1638, og straalere nu med de gamle rige Farver fra Renaissancetiden. Prædikestolen, der muligvis er sat af Ejer til Stenalt Bjørn Andersen, har et helt andet Præg, som den nu staar i mørke Farver med fint udførte Hermer af Billedskærerarbejde. Og endelig er Stolene med de dejlige Gavle satte af Jakob Bjørn og Anna Krabbe til Stenalt.

Carl Johan Westergaard, Provst, er født den 9. April 1874 i Hjadstrup Sogn paa Fyn som Søn af Overlærer Chr. A. Westergaard og Hustru Karen Jeannette, født Gottschau. Gift 1901 med med Elisabeth Emilie Kjøng. cand. theol 1898, Kaldskapellan til Farum-Værløse 1901, Sognepræst i Tvede-Linde 1907, i Barrit-Vrigsted 1912, ansat som Sognepræst ved Ørsted Menighed siden 1924, Provst for Rougsø og Sønderhald Herreder, Formand for Ørsted Værgeraad, Formand for Djurslands Kredsforbunds Santalmissionskredse.

C. J. Westergaard,
Provst.

Stenalt nævnes allerede i det 13. Aarhundrede og skal have tilhørt en Hr. Stig Andersen (Hvide) til Bjørnholm. Den nuværende Hovedbygning, der ligger lavt, næsten helt omgivet af Moser og Kær, er opført i første Halvdel af det 19. Aarhundrede i nyklassisk Stil af Grundmur med fladt Tag og bestaar af 1 Fløj i 2 Stokværk med Kælder. Den tidligere Bygning, som da blev nedbrudt, var opført af Bjørn Andersen den yngre; den var omgivet af Grave og bestod af 3 grundmurede Fløje i 2 Stokværk; over Graven førte fra Syd en Bro, ad hvilken man gennem en hvælvet Port kom ind til Gaarden; i Bygningen var et Kapel. De to Søjler som har staaet ved Indkørslen til den gamle Bygning staar nu i Tøjhushaven i Randers. Om dem siges der, at de hidrører fra Essenbæk Kloster, hvorfra de efter Klosters Nedlæggelse førtes til Stenalt af Fru Anne Krabbe. En Del af Avlsbygningerne brændte 1913 og 1921.

Jørgen Bruun, Godsejer, Hofjægermester, R. af D., er født 7. August 1858 paa Stenalt som Søn af Kammerherre. Hofjægermester Rudolph Bruun og Hustru Christiane, født Komtesse Scheel. Præsident for Understøttelsesforeningen for jydsk Landmænd; tidligere Landvæsenskommissær og Medlem af Hjørring Amtsraad; Medlem af Hedeselskabets Repræsentantskab; Formand for Dansk Plantageforsikringsforenings Repræsentantskab m. m. Ejer af Hovedgaarden Stenalt siden 1910.

Theodor Kristian Therkildsen, Skovfoged, er født den 11. Januar 1882 i Store Sjørup som Søn af Landmand Kresten Therkildsen og Hustru Kristiane, født Petersen. Gift 1909 med Hansigne Petersen. Uddannet som Skovfoged paa Klintholm 1902—03, Hørsholm Statsskovdistrikt 1904—05, erhvervet kgl. Forst- og Jagtlærerbrev 1905, Skovfoged paa Sødringholm 1905—25, paa Stenalt siden 1925.

Th. K. Therkildsen,
Skovfoged.

Ørsted Skole.

Ørsted Skole er bygget 1912. Skolen er 6-Klasset med ca. 170 Børn. Ved Skolen virker 4 Lærerkrefter.

Hevring Skole er bygget 1918 og har kostet 50,000 Kr. Den gamle Skole er opført 1868. Skolen er 4-Klasset med ca. 70 Børn.

Bode Skole er bygget 1856. Skolen er 2-Klasset m. ca. 30 Børn.

Hollandsbjerg Skole

er bygget 1910, og har kostet 11,000 Kr. Skolen er 4-Klasset med ca. 60 Børn.

S. A. Blaabjerg, Førstelærer, er født den 14. August 1883 som Søn af Gaardejer A. Blaabjerg og Hustru Inger Marie, født Houmøller. Gift 1909 med Johanne Bundsgaard. Dimitteret 1904 fra Jellinge Seminarium, Lærer i Kousted 1909—15, Lærer i Kragelund 1915—21, ansat som Førstelærer ved Ørsted Skole siden 1921.

Johannes Immanuel Baltersen, Lærer, er født den 29. Marts 1905 som Søn af Gaardejer Chr. Baltersen og Hustru Jensine Marie, født Jensen. Gift 1931 med Anine Mose. Dimitteret 1928 fra Nr. Nissum Seminarium, ansat som Andenlærer ved Ørsted Skole siden 1931.

Dagmar K. M. Grand Poulsen, Lærerinde, er født den 28. December 1879 som Datter af Lærer Knudsen Jørgensen og Hustru Conradine Kristiane, født Jürgensen. Dimitteret 1899 fra Vejle Seminarium, ansat som Lærerinde ved Ørsted Skole siden 1909.

Gudrun Balle, Lærerinde, er født den 2. November 1901 i Rødby som Datter af Forstander K. Balle og Hustru Kirstine, født Wandschneider. Dimitteret 1924 fra Gedved Seminarium, Lærerinde i Gentofte 1925—27, ansat som Lærerinde ved Ørsted Skole siden 1928.

Jens Peter Nielsen Østergaard, Førstelærer, er født den 7. August 1886 som Søn af Landmand Niels Nielsen og Hustru Birthe, født Pedersen. Gift 1915 med Johanne Østergaard Hansen. Dimitteret 1907 fra Silkeborg Seminarium, Andenlærer i Ravnkilde, Førstelærer i Skivum og Enelærer i Thorup, ansat som Førstelærer ved Hevring Skole siden 1922.

A. Andersen, Lærerinde, er født den 1. Oktober 1891. Dimitteret 1916 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Lærerinde ved Hevring Skole siden 1920.

Peter Madsen Dahl, Lærer, er født den 24. Februar 1878 som Søn af Murer Mads Petersen Dahl og Hustru Bodil Cathrine, født Pors. Gift 1906 med Dorthea Foged. Dimitteret 1899 fra Jellinge Seminarium, Lærer i Liltved 1902—06, ansat som Enelærer ved Bode Skole siden 1906.

Emil Aalbæk, Førstelærer, er født den 21. Oktober 1901 i Vinding som Søn af Partiku-

S. A. Blaabjerg,
Førstelærer.

Joh. I. Baltersen,
Lærer.

lier Chr. Aalbak og Hustru Marie, født Nielsen. Gift 1929 med Metha Vindbjerg. Dimitteret 1926 fra Jellinge Seminarium, Lærer i Havndal 1928--32, ansat som Førstelærer ved Hollandsbjerg Skole siden 1932.

Randers Amtssygehus i Ørsted. Hovedbyen i Rougsø Herred er Ørsted, en ældgammel Bondeby, som i længst svunden Tid skal have været en Købstad, der endog forsøgte paa at gøre Randers Rangen stridig, saa kraftigt, at Randers By maatte sende Klagebrev til Kong Erik af Pommern over, at „den Købing Ørsted“ tog dens Handel Sønden og Østen for Fjorden og købslog med Skipperne, saaledes at de ikke bragte deres Last op til Randers. I ældgamle Dage har Ørsted ogsaa været en Søstad, som kunde anløbes af mindre Skibe. Nu er den en større Landsby.

Randers Amtssygehus i Ørsted.

Her lod Randers Amt i 1885 bygge et Amtssygehus. I 1875 var den unge Læge J. A. Frandsen kommet til Ørsted som Distriktslæge, han var en dygtig og virksom Mand, der havde Lyst til at drive nogen kirurgisk Virksomhed, og dertil lejede han sig et Par Stuer i Byen, hvor han kunde indlægge Patienter til Operation, og hvor han havde en Kone fra Byen til at passe dem. Det gik dog kun ret primitivt, og Distriktslæge Frandsen blev ked deraf, i Firserne lykkedes det ham at faa Amtmand i Randers, Kammerherre Rosenørn interesseret i Sagen, saaledes at han fik Amtsraadet til at bevilge Opførelsen af et Sygehus i Ørsted. Det blev bygget af en Arkitekt fra Aarhus, det var kun lille, indrettet til 15 Senge. Den 1. Februar 1886 toges det i Brug, Personalet var den Gang: Distriktslægen, en Forstanderinde og en Daglejer.

Sygehuset blev ret snart meget benyttet, saaledes at der opstod Pladsmangel, ligeledes viste det sig, blandt andet under en stor Tyfusepidemi i 1889--90, at det var meget uheldigt at have de epidemiske Patienter i samme Bygning som de andre Patienter, og det foranledigede, at man i 1892 bevilgede Opførelse af en særlig Bygning til de epidemiske Patienter. I en Afstand af ca. 40 m fra Hovedbygningen opførtes nu en baraklignende Bygning med Plads til 8--10 epidemiske Patienter. Bygningen tegnedes og Op-

førelsen lededes af Arkitekt Olivarius fra Randers. I 1896 foretoges en Udvidelse af Hovedbygningen, ogsaa efter Tegning af Arkitekt Olivarius, og navnlig blev ved denne Lejlighed et uheldigt Forhold afhjulpet, nemlig Mangelen af en selvstændig Operationsstue, hidtil var Operationer blevet foretagne paa Lægens Værelse eller paa Stuerne.

I 1902 begyndte man igen at besvære sig over Pladsmangel, og der udarbejdedes paany en Tegning af Arkitekt Olivarius, hvorefter der byggedes i Forlængelse af Hovedbygningen mod Sydvest, saa meget at der blev skaffet Plads til 10 a 12 Senge mere, der byggedes ogsaa en ny Operationsstue i en Sidefløj til den sydlige Del af Hovedbygningen, og til Sydvestgavlen byggedes en stor Træveranda. — Samtidigt anlagdes et Gasværk, hvori lavedes Benzinas til Sygehusets Brug, det var farligt og dyrt, men brugtes dog til 1914, da Krigen gjorde det umuligt at faa Benzin, det omdannedes da til Accetylengasværk, som ogsaa var uheldigt, og da i 1915 Randers elektriske Højspændingsværk blev anlagt, fik Sygehuset Tilslutning dertil og har siden haft elektrisk Lys.

Sygehuset trængte nu i det hele taget stærkt til Modernisering, og i Tiden fra 1919 til 1927 er der sket Udvidelser og Forbedringer for ca. ialt 100,000 Kr. Saaledes blev i 1919—20 det gamle Opvarmningssystem med Kakkellovne forladt m. m. En Tilbygning føjedes til Hovedbygningen, og her indrettedes en Isolationsstue m. m.

Under en Epidemi i 1921 viste Epidemihusforholdene sig alt for indskrænkede og Isolationsforholdene daarlige, hvorfor der bevilgedes en Tilbygning til og Omlægning af Epidemibygningen med nye Badeværelser og Skyllerum samt Operationsstue m. m.

Under Sygehusets stadige Vækst viste der sig at blive for lidt Plads til Funktionærerne, disse havde hidtil boet i Hovedbygningens Kælder, men der var fugtigt og usundt, og det besluttedes derfor i 1924 at skaffe Plads til Funktionærerne ved at købe en umiddelbart ved Sygehuset liggende Villa, hvis Grund indlemmedes i Sygehusets. Det er en Villa med Mansardetage, i Stuen bor Sygehuskarlen samt Sygeplejeassistenterne, ovenpaa bor en Del Elever og en Del Piger. Til Resten af Funktionærerne indrettedes Værelser i Løftetagen i Hovedbygningen.

I 1930—31 er Sygehuset udvidet med en Fløj, hvor nu Hovedindgangen findes. Samtidig blev der dels 14 Senge, dels Massage, Røgentværelse, stor Vestibule og Dagligstue til Patienterne i den ny Fløj. Udvidelsen kostede ca. 70,000 Kr.

Som den, hvis Navn særlig er knyttet til Sygehuset, maa nævnes Distriktlæge Frandsen, der var Læge paa Sygehuset fra 1886 til sin Død 1917, og i Anledning af Sygehusets 25 Aars Jubilæum skænkede Egnens Beboere Sygehuset et Maleri af Distriktlæge Frandsen. Under hele sin Virksomhed bistodes Frandsen af Frk. Sørine Sørensen, der beklædte Stillingen som Oversygeplejerske og Økonoma fra November 1887 til April 1918, siden da har Frk. Sørensen beklædt Stillingen som Sygehusets Regnskabsfører. Nuværende Sygehuslæge er Jens Erhardt Høeg, Formand for Sygehuset er Amdsraadsmedlem, Gaardejer Thomas Sørensen.

J. A. Frandsen,
Distriktlæge.

Jens Erhardt Høeg, Sygehuslæge, er født den 20. Juli 1879 i „Færgegaarden“ i Udbyhøj, Udby Sogn, som Søn af Janus Chr. Høeg og Hustru Johanne, født Welling. Gift 1909 med Christiane Nielsen. Student 1897 fra Randers, Civil Reserverlæge ved det militære Epidemihospital Marts—Juni 1905, Amanuensis i Ørsted og Reserverlæge ved Amtssygehuset der 1905—07, Skibslæge og Amanuensis til August 1908, Assistent ved Sygehuset i Ørsted, indkaldt Reserverlæge i Hæren Maj Juli 1915, Konst. Læge ved Amtssygehuset i Ørsted i Januar 1917,

J. E. Hoeg,
Sygehuslæge.

S. B. Sørensen,
Regnskabsfører.

fast ansat November 1917, Formand for Djursland Lægekredsförening, Formand for Randers Amtsförening af Sygeplejeföreninger.

Svend Erik Stapelfeldt, Reservelæge, er født den 1. Maj 1906 i Randers som Søn af Købmand Valdemar H. Stapelfeldt og Hustru. Med. Eksamen Sommer 1932, Kandidat ved Aalborg Kommunehospital Juli--August 1932, vikarieret paa Fejø December 1932, ansat som Reservelæge paa Ørsted Sygehus siden 1933.

Th. Sørensen,
Formand.

Sørine Birgithe Sørensen, Regnskabsfører, er født den 21. August 1859 i Johannelyst ved Randers som Datter af Proprietær Søren Møller Sørensen og Hustru Anna Elisabeth, født Schmidt. Uddannet som Sygeplejerske paa Kommunehospitalet i København 1886--87, Forstanderinde paa Ørsted Sygehus 1887--1918 og Regnskabsfører for samme siden 1918, Formand for Sygeplejeföreningen i Ørsted.

Thomas Sørensen, Gaardejer, Amsraadsmedlem, er født den 20. Maj 1875 i Bøde som Søn af Gaardejer Laus Sørensen og Hustru Kirsten, født Thomsen. Gift 1900 med Ane Marie Jensen. Uddannet ved Landvæsenet og Mejeribruget, Mejeribestyrer i Fausing 1898--1900 Landvæseneslev paa Udbygaard ved Ørsted i 5 Maaneder, Revisor i Mejeriet (Ørsted Andelsmejeri) fra 1906, Revisor i Andelsslagteriet i Allingaaebro 1931, Medlem af Ørsted Menighedsraad 1901, Medlem af Ørsted Sogneraad 1913--25, Skatteraadsmedlem i 1926, Amsraadsmedlem 1928, Formand for Ørsted Sygehus siden 1928.

Ørsted Bys Sygekasse er stiftet den 1. Maj 1862 og statsanerkendt den 1. August 1901. Nuværende Bestyrelse bestaar af følgende: Landpost M. Christensen, Vejassistent Thomsen, Søren Christensen, Maler K. Petersen, Købmand Eriksen og Bogholder Christensen. I Statstilskud er modtaget Kr. 2931,00 og fra Kommunen Kr. 600. Regnskabet balancerer med Kr. 18,569,36, med en Beholdning paa Kr. 689,59. Formuen er Kr. 11,562,34. Sygekassen tæller i Øjeblikket 525 Medlemmer. Under Sygekassen hører en Begravelseskasse, der er stiftet den 10. Februar 1918, og Medlemsantallet er 326. Sygekassens Formand er Marinus Andersen, der har været Formand siden 1920.

Sygeplejeföreningen i Ørsted er stiftet den 11. August 1909. Bestyrelsen bestaar af følgende: Sogneraadsformand Andersen, Fru Gaardejer Skriver, Fru Gaardejer Østergaard og Landpost Marinus Christensen. Medlemsantallet er ca. 80. Foreningen faar et aarligt Tilskud fra Ørsted Sygekasse paa Kr. 800. Foreningens Formand er for Tiden Frk. Sørine Sørensen.

Ørsted Apotek.

Ørsted Apotek er oprettet ved kongelig Resolution af 6. Maj 1857. Under Apoteket

R. Esbak,
Apoteker.

A. B. Cath. Petersen,
Bestyrerinde.

J. Hansen,
Gaardejer.

J. M. Chr. Rahbek,
Sognefoged.

hører følgende Udsalg: Allingaabro oprettet den 2. Oktober 1910; Vivild oprettet 10. Oktober 1911; Udby oprettet 8. Maj 1915; Holbæk oprettet den 25. Februar 1925; Voer den 14. Februar 1931. Af Apotekere har været følgende: Johan Sigfred Pauli 1857, dennes Enke fra 1864, Niels Chr. Andreas Dohn 1899, Bahne Riddermann Bahnsen 1914, Ejnar Oskar Gøtsche og siden 1930 Regnar Esbak.

Regnar Esbak, Apoteker, er født den 9. August 1877 i Hjørring. Gift 1906 med Marie, Datter af fhv. Kaptajn Dinesen. Medhjælpereksamen 1896, Kandidat 1900, Apoteker i Terndrup 1900—01, i Hjørring 1896—98, Frederikshavn 1901—04, i Silkeborg 1904—30, Apoteker i Ørsted siden 1930.

Ørsted Central var den første Central, der blev oprettet i Rougsø Herred. Centralen har 80 Abonnenter. Centralbestyrerinde er Frk. Petersen.

Anna Bodiline Cathrine Petersen, Centralbestyrerinde, er født den 27. Maj 1875 i Aalborg som Datter af Farver N. P. Petersen og Hustru Johanne Marie, født Erikson. Ansat som Bestyrerinde af Ørsted Central.

Ørsted Haandværker- og Borgerforening er stiftet den 27. September 1896 med Snedkermester Friis, Ørsted, som Formand. Bestyrelsen bestaar af følgende: Politibetjent Jacobsen, Købmand Broløs, Snedkermester Jacobsen, Vejassistent Thomsen, Købmand A. P. Petersen, Mejeribestyrer Erikstrup. Medlemsantallet er 110. Foreningen er under Fællesorganisationen for Haandværk og Industri. Under Foreningen hører Teknisk Skole, som har 25 Elever. Der undervises i Tegning, Dansk og Regning. Gaardejer J. Hansen er Foreningens Formand.

Jørgen Hansen, Gaardejer, er født den 18. Oktober 1889 i Udby som Søn af Gdr. Hans Hansen og Hustru Maren, født Nielsen. Gift 1917 med Marie Nielsen. Landbrugskandidat 1913 fra Veterinær Landbohøjskolen i København, Lærer ved Ørsted Landbrugsskole 1913—14, Konsulent i Ringkøbing 1914, Formand for Ørsted Haandværker- og Borgerforening siden 1932, Næstformand i Rovsø og Sønderhald Herreders Landboforening.

Jens Markus Christensen Rahbek, Sognefoged, er født den 24. April 1868 i Ørsted som Søn af Gaardejer Jens Rahbek og Hustru Karen, født Jensen. Gift 1905 med Sofie Jensen. Uddannet som Landmand paa Mørke Højskole, ansat som Sognefoged i Ørsted siden 1916.

J. Chr. Olsen,
Postmester.

Johan Christian Olsen, Postmester, er født den 16. Decbr. 1870 som Søn af Lods Edvard Olsen og Hustru. Gift 1906 med Thora Dagmar Otilia Thomsen, indtraadt i Postvæsenet 1888, udnævnt til Postekspedient 1898, ansat som Postmester i Ørsted.

N. P. R. Krogh,
Dyrlæge.

Niels Poul Rudolf Krogh, Dyrlæge, er født den 16. Marts 1907 som Søn af Lærer S. C. Krogh og Hustru. Gift 1931 med Inge Frydenlund Nielsen. Dyrlægeeksamen 1929, praktiserende Dyrlæge i Ørsted siden 1931.

Anton Theodor Thomsen, Vejassistent, er født den 16. Marts 1876 i Agri Sogn som Søn af Landmand Søren Thomsen og Hustru Maren Marie, født Johansen. Gift 1909 med Mette Marie Johansen. Uddannet som Entreprenør, Vejassistent i Ørsted siden 1916, Bestyrelsesmedlem af Ørsted Sygekasse og af Haandværker- og Borgerforeningen, Formand for Sundhedskommissionen.

A. Th. Thomsen,
Vejassistent.

Magna Franck Andersen, Distriktsjordemoder, er født den 5. Oktober 1885 i København som Datter af Kontrolbetjent ved D. S. B. Julius Franck og Hustru Laudine, født Holmblad. Jordemodereksamen 1915, Distriktsjordemoder i Skørring 1916--25, ansat som Distriktsjordemoder i Ørsted siden 1925.

Medlemmer af Ørsted Sogneraad er: Husejer J. Andersen, Gaardejer J. Bang, Snedker P. Forst-Jensen, Gaardejer C. Carstensen, Arbejdsmand P. Simonsen, Kirkebetjent K. Nielsen, Gaardejer A. Jensen, Boelsmand P. Helli Pedersen, Gaardejer K. Høeg, Gaardejer N. Ehrenreich og Kreaturhandler E. Jensen.

STØVRING HERRED

Støvring Herred grænser mod Nord til Nørhald Herred, mod Øst og Syd til Randers Fjord, mod Sydvest til Galten Herred og mod Vest til Viborg Amt.

Herredets samlede Areal udgør 10,264 ha og Indbyggerantallet er ca. 5200.

I Herredet ligger Købstaden Randers og følgende Sogne: Dronningborg Landsogn, Borup, Raasted, Gimming-Lem, Harreslev-Albæk og Støvring-Mellerup.

DRONNINGBORG LANDSOGN (Randers Skt. Mortens Østre Landdistrikt) omgives af Randers Købstadjorder, Randers Fjord, Gimming Sogn og Lem Sogn.

I Dronningborg Landsogn, der regnes som Forstad til Randers ligger: Thorupkær Huse med Afholdsrestauration, Dronningborg med Skole, Forskole, Dronningborg Maskinfabrik og Vandværk, en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaardene Dronningborg og Bjellerup.

Dronningborg Landsogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 2. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 386. Lægd.

Bjellerup Ladegaard tilhørte tidligere med Byen af samme Navn Mariager Kloster, fra hvilket den 1552 kom til Kronen, hvorefter den var Ladegaard til Dronningborg Slot. Senere laa den under Dronningborg Rytterdistrikt, men da dette ophævedes og 1765 blev stillet til Auktion, købte Købmand Jens R. Bay den ældre i Randers 3 Parceller af Bjellerup Ladegaards og Mariager Klosters Hovedgaardstakst samt 64 Td. H. Bøndergods og oprettede deraf en ny Gaard med Navnet Bjellerup Ladegaard. Hovedbygningen, der er opført 1877-78, bestaar af 2 Fløje, 3 Stokværk med høj Kælder.

Paa ovennævnte Auktion købte Købmand, Etatsraad Ditlev Kirketerp en Del Parceller af Bjellerup Ladegaards og Mariager Klosters Hovedgaardstakst, kaldt Dronningborg Hovedgaard samt Tiender og Gods. Ejendommen er indhegnet af Vildthejn og har en rig Vildtbestand, Skovene er afspærrede for Publikum. Dronningborg Teglværk nedlagdes 1908. Af Bjellerup Ladegaards Enge kom 17 Td. H. 1765 under Støvringgaard; 1804 udparcelleredes de i 30 Parceller, og Støvringgaard beholdt kun 7 Td. H., som 1807 blev udparcelleret i 39 Parceller. -- Hovedbygningen, der er en Hovedfløj i 2 Stokværk og to Sidefløje, er opført ca. 1766 og restaureret 1907.

Dronningborg Skole er oprettet 1899. Skolen er 6-Klasset med ca. 215 Born. Ved Skolen er ansat 1 Førstelærer, 1 Andenlærer, 1 Lærerinde og 1 Forskolelærerinde.

K. M. Nielsen,
Førstelærer.

Kristen Marinus Nielsen, Førstelærer, er født den 3. April 1883 i Jellinge som Søn af Landpost C. Nielsen og Hustru Lene, født Sørensen. Gift 1908 med Augusta Jacobsen. Dimitteret 1905 fra Skaarup Seminarium, Lærer ved Sindal Realskole 1905-07, Andenlærer i Kristrup 1907-11, Kommunelærer i Randers 1911-23, ansat som Førstelærer ved Dronningborg Skole siden 1923, Formand for Værgeraadet, Medlem af Bestyrelsen for Randers Amts Værgeraadsforening, Kasserer for samme siden 1930.

N. P. Pedersen,
Sognefoged.

Niels Peder Pedersen, Sognefoged, Snedker, er født den 12. Maj 1877 i Gjellerup som Søn af Lærer L. P. Pedersen og Hustru Inger Kristine, født Aalkjær. Gift 1899 med Karen Marie Poulsen. Sognefoged i Dronninglund siden 1930, Medlem af Sogneraadet 1909-25, Sogneraadformand 1915-25.

Medlemmer af Dronningborg Landsogns Sogneraad er: Malermester M. Th. Nielsen, Formand, Spinder A. Madsen, Snedker H. D. Meilstrup, Smed H. Mikkelsen, Snedker O. Iversen, Slagtermester Fr. Madsen og Snedker N. P. Madsen.

BORUP SOGN omgives af Randers Købstadjorder, Lem Sogn, Nørhald Herred, Raasted Sogn og Viborg Amt. I Sognet findes nogle Enklaver af Raasted Sogn og af Randers Skt. Peders Sogn.

I Borup Sogn findes Byerne: Borup med Kirke, Skole og Præstegaard, Bjergby, Helsted med Alderdomshjem og Skole og det meste af Kondrup Sogn, Helsted Huse samt en Samling af Gaarde og Huse.

Borup Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds, 385. Lægd.

Borup Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest, Vaabehus mod Syd og Gravkapel paa Korets Nordside. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Begge Døre, flere Vinduer og Korbuen, med profilerede Kragbaand, er bevarede. Rester af Trærammer fra de oprindelige Vinduer opbevares nu i Nationalmuseet. I den senere Middelalder blev Kor og Skib overhvalvede, og Taarnet, med hvælvet Underrum og Spidsbue ind til Skibet, og Vaabehuset af Munkesten tilføjedes. Gravkapellet er ligeledes en senmiddelalderlig Bygning, fornedet af Granitkvadre, foroven af Munkesten, oprindelig Sakristi, men i 1692 indrettet til Gravkapel af P. v. Spreckelsen, med Smedejernsdør ind til Skibet; i Kapellet hans Kiste. Den udskarne Altertavle, fra 1690 i Barokstil, er skænket af Spreckelsen ligesom de pragtfulde Malmstager med Apostelfigurer og Giverens Vaaben. Romansk Granitfont med Løvefigurer; en Træbeklædning fra 1701, skænket af Spreckelsen, er nu fjernet. Smukt udskarne Pengetavle fra ca. 1700 med Fremstillinger af Lazarus og den rige Mand. Prædikestol i Renaissancestil fra 1612. I Kirken et Maleri: Kobberslangen i Ørkenen.

Chr. Fr. Nissen, Sognepræst, er født den 2. Marts 1899 i Øster Jølby som Søn af Frimenighedspræst Chr. Em. Nissen og Hustru Emile, født Sinding. Gift 1932 med Esther Anna Nisager. Student fra Øster-Søgades Gymnasium, København, 1917, cand. theol. 1925, ansat som Sognepræst ved Borup Menighed siden 1928.

Østmølle, oprindelig „Øverstmølle“ i Modsætning til „Nederstmølle“, der har ligget 2 km sydligere tæt Øst for Hornbæk, er en gammel Mølle, der altid har været Domæne, hørende under Dronningborgborg Slot, indtil Fr. III skødede „Øffuerst Mølle til Borger og Handelsmand Carl Roessenmeier udi København med Frihed, Højhed og Herlighed, som ellers Adelsgoods følger og følge bør“. Senere er den ved Giftermaal gaaet over til forskellige Ejere, hvoriblandt nævnes en Steen, og 1756 Peder Lassen, Borup, død 1776, hvis Enke 1778 ægtede Laur. Ploug; hans 2. Hustru ægtede efter hans Død Ritmester H. G. Faith, død 1831, hvis Søn Løjtnant H. G. Faith opførte en Hovedbygning med Taarn og en Vejrmølle samt gav den Navnet Frøvadsholm. Efter Randers Kommune havde købt Ejendommen til Vandværket, solgte den atter 1875 det meste af Arealet med Hovedbygningen til C. G. Neckelmann, efter hvis Død 1879 den kom til M. A. I. Neckelmann, død 1902, hvorpaa Gaarden ved Tvangsauktion solgtes til et Konsortium, senere har den tilhørt forskellige Ejere.

Borup Skole er oprettet 1721 og er en af de gamle Rytterskoler, senere er Skolen udvidet med Tilbygning i begge Ender. I 1928 blev Skolen atter ombygget. Skolen er 2-Klasset med ca. 50 Børn.

Helsted Skole er oprettet 1817. Bygningen er udvidet 1897 og 1907 til begge Sider. Skolen er 2-Klasset med ca. 40 Børn.

Bjergshus Skole er opført 1928.

K. K. Sorensen,
Lærer.

J. M. Jensen,
Lærer.

Th. Jørgensen Heilesen,
Lærer.

N. Buhl,
Uddeler.

Karl Kristian Julius Aksel Sørensen, Lærer, er født den 9. Januar 1886 i Albøge som Søn af Lærer J. Sørensen og Hustru Ingeborg, født Mikkelsen. Gift 1932 med Karen Margrethe Jensen. Dimitteret 1907 fra Jellinge Seminarium, Vikarpladser paa Fyn, Enelærer i Bording i 5 Aar, ansat som Enelærer ved Borup Skole siden 1913, ansat som Organist ved Borup Kirke.

Jens Martinus Jensen, Lærer, er født den 14. Juli 1865 i Børglum Sogn som Søn af Gaardejer R. Jensen og Hustru Else, født Jensen. Gift 1893 med Henriette Petersen. Dimitteret 1890 fra Jellinge Seminarium, Lærer ved Tømmerby Skole 1890—92, i Klastrup, Hjørring 1892—95, ansat som Enelærer ved Helsted Skole siden 1895, Medlem af Hjælpekassen.

Th. Jørgensen Heilesen, Lærer, er født den 3. August 1888. Ansat som Lærer ved Bjerghus Skole siden 1928.

Borup Brugsforening er oprettet i Aaret 1932 og indviet 1. August s. A. Bygningerne er opført efter Tegninger af Fællesforeningens Arkitekt. Foreningens Formand er Gaardejer Chr. Fisker, og Gaardejer Jens Krogh er Regnskabsfører. Uddeler er N. Buhl. Første Halvaar var Omsætningen paa ca. 30,000 Kr.

Niels Buhl, Uddeler, er født den 5. Oktober 1908 i Øster Alling som Søn af Mejeribestyrer Buhl og Hustru. Gift 1932 med Helene Sørensen. Uddannet ved Brugsforeninger med Ophold paa Støvring Uddelerskole 1930—31, ansat som Uddeler ved Borup Brugsforening siden dets Oprettelse.

Medlemmer af Borup Sogneraad er: Gaardejer J. Nielsen, Formand, Gaardbestyrer M. Nielsen, Gaardejer P. Madsen, Gaardejer K. Fisker, Fodermester M. Madsen, Gaardejer E. Jensen og Gaardejer A. Brask.

RAASTED SOGN omgives af Nørhald Herred, Borup Sogn og Viborg Amt.

I Raasted Sogn findes Byerne: Raasted med Kirke, Skole, Andelsmejeri og Vandværk, Svejstrup, en Del af Kondrup, Øster Bjergegrav Stationsby med Mejeri og Hotel samt en Samling af Gaarde og Huse.

Raasted Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 392. Lægd.

Raasted Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Kor og Skib er opført i romansk Tid, af Limstenskvadre og raa Granit med Rundbuefrise og Lisener paa Hjørnerne. Bjælkeloft. Flere Vinduer, Sydportalen, med Halvsøjler og Kapitæler, og Korbuen med profilerede Kragbaand er bevarede. Taarnet og Vaabehuset er fra den senere Middelalder, af Munkesten. Altertavle i Renaissancestil. Alterbord af Limstenskvadre. Granitfont med glat Kumme. Prædikestol i Rokostil.

Raasted Skole er oprindelig en af de gamle Rytterskoler fra Frederik IV's Tid, den nedreves i 1869. Paa samme Sted opførtes en ny Skolebygning, og Indskrifttavlen anbragtes paa den. I 1925 byggedes der en ny Skolebygning ved Siden af den gamle. Den gamle Skolebygning bruges nu som Bolig for Førstelæreren og en Lærerinde. Skolen er 3-Klasset med ca. 50 Børn.

Peter Olav Pedersen, Førstelærer, er født den 31. Januar 1898 i Højen som Søn af Husmand A. Pedersen og Hustru, født Nielsen. Gift 1923 med Olga Christensen. Dimitteret 1925 fra Gedved Seminarium, Vikar ved Asfærg Skole 1925—26, ansat ved Hampen Skole 1926—30, ansat som Førstelærer ved Raasted Skole siden 1930.

P. O. Pedersen,
Førstelærer.

Anna Schägelberger Jørgensen, Lærerinde, er født den 9. Februar 1900 i Ørsted som Datter af Gaardejer E. Jørgensen og Hustru Lise, født Schlägelberger. Dimitteret 1921 fra Aarhus Seminarium, Lærerinde ved Raasted Skole 1922—25, ved True Skole 1925—31, ansat som Lærerinde ved Raasted Skole siden 1931.

Anna S. Jørgensen,
Lærerinde.

Else Hoppe, Distriktsjordemoder, er født den 21. Juni 1867 i Raaby Sogn som Datter af Husmand N. Christensen Greve og Hustru. Jordemodereksamen 30. August 1899, Jordemoder i Randers 1899, Distriktsjordemoder i Raasted siden 1911.

Medlemmer af Raasted Sogneraad er: Gaardejer Hans Christensen, Formand, Gaardejer S. Laursen, Arbejdsmand J. Møhlenberg, Købmand H. Christensen, Gaardejer S. H. Pedersen, Gaardejer J. C. Jensen og Stationsmester H. Christensen.

GIMMING-LEM KOMMUNE bestaar af Gimming og Lem Sogne. Gimming Sogn omgives af Lem og Dronningborg Landsogn, samt Randers Fjord og Albæk og Harridslev Sogne.

Lem Sogn omgives af Gimming Sogn, Dronningborg Landsogn, Randers Købstad-jorder, Borup Sogn samt Nørhald Herred og Enklaver af Harridslev Sogn.

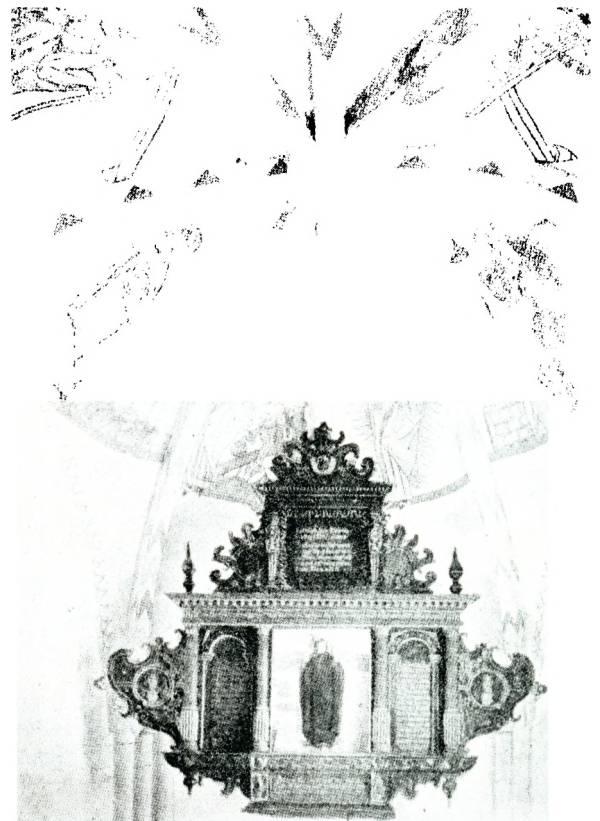
I Gimming Sogn findes Byerne: Gimming med Kirke, Præstegaard, Skole og Brugsforening, Tjæreby med Skole og Andelsmejeri, Tinget Huse samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Lem Sogn findes Byen Lem med Kirke og Skole samt en Samling af Gaarde og Huse.

Gimming Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skattekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' Lægd 386 a.

Lem Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 387. Lægd.

Gimming Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Kor og Skib med Bjælkeloft er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Et Vindue, Granitkorbuen, med enkelt profilerede Kragbaand, og

Altertavle og gotisk Kalkmaleri i Lem Kirke.

begge Døre er bevarede; Syddøren har Overligger med Baandsløjfe. I den senere Middelalder tilføjedes Taarnet af Granitkvadre og Munkesten med Rundbue ind til Skibet. Vaabehuset, af Mursten, er opført 1842. Ombygning af Skibets Nordside 1899. Altertavle med et Maleri fra 1899. Ny Døbefont af Træ. Udskaaren Prædikestol i Renaissancestil. Smuk Malmlysekrone i Renaissancestil.

Lem Kirke består af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Af de med Søjler og Baandsløjfe prydede Døre er kun den sydlige bevaret; desuden et enkelt Vindue. Skibet har fladt Bjælkeloft. Koret senere indbygget Hvælving med Kalkmaleri fra 1. Halvdel af det 16. Aarhundrede forestillende Treenigheden, Maria, Apostle og Helgener. Paa den omdannede Korbue Kalkmalerier fra samme Tid. Taarnet, hvis hvælvede Undertrum har Spidsbue ind til Skibet, er opført i den senere Middelalder af Granitkvadre og Munkesten. Vaabehuset er af Mursten. Anselig Altertavle i Renaissancestil med Eske Brocks og Christence Vifferts Navne og Vaaben og Aarstallet 1615 og 1616; nyt Alterbillede. En katolsk Fløjaltertavle fra ca. 1450 hænger i Kirken, den har i 1661 faaet nye Fløjmalier og et barokt Topstykke paa Bekostning af Foged paa Bjellerup Ladegaard, Claus Harden og Regitze Schinkel, hvis Vaaben og Navne findes paa Tavlen. Udskaaren Prædikestol fra 1621 med de samme Vaaben som Altertavlen. Romansk Granitfont med Dobbeltløver i fladt Relief.

A. B. Pedersen,
Sognepræst.

Alfred Benned Pedersen, Sognepræst, er født den 3. April 1904 i Vejrup som Søn af Købmand P. Pedersen og Hustru. Gift 1932 med Sofie Amalie Klitgaard. Student fra Kursus og cand. theol. 1930, ansat som Sognepræst for Gimming-Lem Menigheder siden 15. Maj 1932.

Lem Skole er oprettet 1818 og er senere udvidet med 2 Fag. Skolen er 2-Klasset med ca. 30 Børn.

Alfred Kaad, Lærer, er født den 5. Maj 1905 i Aagaard som Søn af Gaardejer H. Kaad og Hustru Marie, født Holt. Gift 1929 med Marie Egeskov. Dimitteret 1926 fra Jellinge Seminarium, Vikar i Voulund 1927, kst. Lærer sammesteds 1927, fast ansat 1929, ansat som Enelærer ved Lem Skole siden 1932.

Medlemmer af Gimming-Lem Sogneraad er: Muremester J. P. Sørensen, Formand, Statshusmand N. J. Nielsen, Murer K. Pedersen, Gaardejer J. C. Møller, Boelsmand J. C. Danielsen, Tømrer A. M. Kondrup og Gaardejer N. Olsen.

HARRIDSLEV-ALBÆK KOMMUNE består af Harridslev og Albæk Sogne. Harridslev Sogn omgives af Albæk og Støvring Sogne, Nørhald Herred og Gimming Sogn. Til Sognet hører flere Enklaver i Linde Sogn.

Albæk Sogn omgives af Harridslev og Støvring Sogne, Randers Fjord og Gimming Sogn.

I Harridslev Sogn findes Byerne: Harridslev med Kirke, Præstegaard, Skole og Brugsforening, Lindebjerg med Skole, en Del af Mejlbj med Skole og Brugsforening samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Albæk Sogn findes Byerne: Albæk med Kirke, Skole, Brugsforening og Vandværk, Vestrup med Andelsmejeri, Østrup, Galgevang, Huse delvis i Støvring Sogn samt en Samling af Gaarde og Huse.

Harridslev Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skat-

tekreds, Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 389. Lægd.

Albæk Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 388. Lægd.

Harridslev Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant, men senere delvis ombyggede med smaa Mursten, vistnok efter en Brand. Et Vindue er bevaret: Dørene er omdannede, Norddøren er tilmuret. I den senere Middelalder fik Kor og Skib Hvælvinger, Taarnet, af Granitkvadre og Munkesten, med hvælvet Underrum og Rundbue ind til Skibet, og Vaabenhuset, af Munkesten med Blindingsgavl, tilføjedes. Kirken istandsattes 1750. Altertavlen er et Maleri af Schleisner fra 1866. Prædikestol i Barokstil, skænket af P. v. Spreckelsen, med hans Vaaben. Granitfont med glat Kumme. Paa Skibets Hvælvinger findes Kalkmalerier fra Begyndelsen af det 16. Aarhundrede, forestillende Christi Lidelseshistorie m. m.

Albæk Kirke bestaar af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Limstenskvadre paa Sokkel med Skraakant, med Rundbuegesims og Lisener paa Hjørnerne. Senere er Murene tildels, navnlig i Skibet, blevne omsatte, og en Gesims af smaa røde Mursten paabygget. Et oprindeligt Vindue i Korgavlen spores. De oprindelige Døre er ødelagte; en i Vaabenhuset liggende Søjlefød tyder paa, at der har været Søjleportal. Skibet har en ejendommelig Tøndehvælving fra Renaissance, Koret Krydshvælving fra den senere Middelalder. Taarnet, med stjernehvælvet Underrum og Pyramidetag, og Vaabenhuset, af røde Munkesten, er fra gotisk Tid. Altertavle i Rokokostil med et Maleri af Schleisner, fra 1864. Prædikestol i Renaissancestil. Granitfont med Dobbeltløver.

Harridslev Skole er bygget 1903. Den tidligere Skole var en af Frederik IV's Skoler. Skolen er 2-Klasset med ca. 55 Børn.

G. P. M. Pedersen,
Lærer.

L. J. L. Mejlvang,
Lærer.

P. J. Almose,
Førstelærer.

J. R. Jensen,
Uddeler.

Gerhard Peter Martin Pedersen, Lærer, er født den 12. Marts 1880 i Tømmerby som Søn af Lærer P. Pedersen og Hustru, født Larsen. Gift 1914 med Ida Gravesen. Dimitteret 1908 fra Ranum Seminarium, Lærer ved Albæk Skole i $\frac{1}{2}$ Aar, ansat som Enelærer ved Harridslev Skole siden 1914.

L. J. Larsen Mejlvang, Lærer, er født den 10. April 1882 i Haverslev Sogn, Han Herred, som Søn af Gaardejer Jens Larsen og Hustru. Gift 1915 med Johanne Kirstine Sørensen. Dimitteret 1914 fra Hjørring Seminarium, ansat som Enelærer ved Mejlby Skole siden 1918.

Peder Jensen Almose, Førstelærer, er født den 23. August 1888 i Hygum, Kollerup Sogn, som Søn af Gaardejer Jens Andersen Petersen og Hustru. Gift 1911 med

Thomassine Egeskov. Dimitteret 1915 fra Jellinge Seminarium, Lærer ved Randers Realskole 1915—17, ansat som Førstelærer ved Albæk Skole siden 1. Oktober 1917, Formand for Menighedsraadet, Formand for Lærerkredsen i Randers Lærerkreds, Næstformand i Randers Rytterforening.

Mejlby Brugsforening er oprettet 1919. Formand er Gaardejer Niels Kjær Mathiasen. Foreningens Uddeler er J. Rs. Jensen.

Jens Rs. Jensen, Uddeler, er født den 26. December 1881 i Houbjerg Sogn som Søn af Vejmand Rs. Jensen og Hustru. Gift 1907 med Martha Marie Jacobsen. Leder af Skotøjs- og Manufakturafdeling i Øster Tørslev Brugsforening 1905–20, ansat som Uddeler ved Mejlby Brugsforening siden 1920, Medlem af Sogneraadet siden 1929, Kommunekasserer.

E. Ronnenberg, Distriktsjordemoder, er født den 16. Maj 1889 i Assentoft som Datter af Købmand J. Bjerring og Hustru. Gift 1907 med Bygningskonstruktør Philip Ronnenberg. Jordemodereksamen den 25. September 1918. Praktiserende Jordemoder i Randers 1918—19, ansat som Distriktsjordemoder i Harridslev siden 1919, Formand for Randers Amts Jordemoderforening i en Periode.

Medlemmer af Harridslev-Albæk Sogneraad er: Gaardejer Th. Lauritzen, Formand, Gaardejer N. Madsen, Folketingsmand E. Sørensen, Gaardejer P. Braae, Husmand R. Johnsen, Gaardejer K. O. Kristensen, Gaardejer A. Møller, Uddeler J. R. Jensen og Husmand K. Søndergaard.

STØVRING-MELLERUP KOMMUNE består af Støvring og Mellerup Sogne. Støvring Sogn omgives af Mellerup Sogn, Randers Fjord, Albæk og Harridslev Sogne samt Nørhald Herred.

Mellerup Sogn omgives af Støvring Sogn, Nørhald Herred og Randers Fjord.

I Støvring findes Byerne: Støvring med Kirke, Præstegaard, Skole, Brugsforening og Andelsmejeri, Aastrup, Vestmarken, Heden, Galgevang, og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Støvringgaard.

I Mellerup Sogn findes Byen Mellerup med Kirke, Valgmenighedskirke, Skole, Friskole, Børnehjem og Brugsforening samt en Samling af Gaarde og Huse.

Støvring Sogn har Tingsted i Randers og hører under Nørhald Herreds Retskreds, Randers Købstads Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Randers Lægekreds, Hobro Skattekreds. Støvring og Galten Herreders Vurderingskreds, Amtets 3. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 390. Lægd.

Mellerup har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 391. Lægd.

Støvring Kirke består af Kor og Skib samt Vaabenhus mod Nord. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa profileret Sokkel. Norddøren, med Søjler paa hver Side, er bevarede; Syddøren tilmuret i Blindning, ved dens østlige Side indsat en Kvadersten, hugget som et Dambrædt; et oprindeligt Vindue med Rundstav tilmuret i Østgavlen, og Spor af et mindre Vindue i Nordmuren. Ved Restaureringer omkring Aarhundredskiftet omsattes Vestgavlen og hele Sydmuren, Skibet fik Bjælkeloft, og Klokkeren løftedes op over Vestgavlen i et Klokkespir. Koret er i den senere Middelalder blevet hvælvet. Vaabenhuset er opført af røde Mursten i 1865 i Stedet for et ældre af Bindingsværk. Et Taarn mod Vest er nedbrudt, vistnok i det 18. Aarhundrede. Altertavle fra 1633 med et Maleri, bekostet af Mogens Kaas og Hustru Sidsel Friis. Prædikestol fra 1720. Paa Døbefonten, af Sandsten, findes Mogens Kaas og Hustru Sidsel Friis' Navne og Vaaben og Aarstallet 1631. Samme Navne og Vaaben findes paa Alterstagerne.

Mellerup Kirke bestaar af Kor og Skib samt Vaabenhus mod Syd. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Begge Døre, Korbuen og 2 oprindelige Vinduer i Nordmuren er bevarede; et Vindue i Østgavlen er tilmuret. Vaabenhuset, af røde Munkesten, med Kamgavl, er fra den senere Middelalder. Altertavle fra 1621 med nye Malerier; to Adelsvaaben med Bogstaverne EB og KW er fjernede ca. 1905. Paa Alterstagerne Mogens Kaas og Sidsel Friis' Navne og Vaaben og Aarstallet 1631. Romansk Granitfont med Tovsnoning. Udskaaen Prædikestol fra 1634 i Renaissancestil, med Opgang igennem Korbuens Mur. Over Korbuen et Krucifiks, vistnok fra det 14. Aarl.

Valgmenighedskirken paa Algosbjerg er opført 1890 i Spidsbuestil efter Forbillede af Vorup Kirke i Galten Herred, og bestaar af Skib og femsided Kor af røde Mursten paa Granitfod og er tækket med Skifer; over Hovedindgangen i Vestgavlen hænger Klokken i en Murkam. Kirken har Bjælkeloft. Paa Alteret et Trækors. Granitfont, skænket af Direktør Brodersen, Rønne. Nord for Kirken ligger Præsteboligen og Friskolen.

Støvringgaard ejedes 1319 og 1428 af Palne Jonsen af „Stifring“, der førte Slægten Juuls Vaaben, derpaa af hans Svingersøn Hr. Christiern Vendelbo; hans Datter Else bragte den til sine to Mænd Axel Jepsen (Thott) og Lyder Holck, hvilken sidste nævnes til „Staueringe“ 1434 og 1437; 1469 nævnes Erik Gersen af Støvringgaard. Efter Fru Elses Død kom Støvringgaard til Sønnen Jep Axelsen Thott, dernæst til hans Søn Axel Jepsen Thott og dennes Enke Margrethe Andersdatter Bjørn, efter hvem hendes Brødre, deriblandt Rigsraad Hr. Jacob Andersen Bjørn, arvede Støvringgaard. Efter ham fulgte hans Enke Margr. Povlsdatter, deres Datter Dorte, gift 1. Gang med Chrf. Hak, 2. Gang med Oluf Glob til Vellumgaard, Erik Kaas, hans Søn Niels Kaas til Birkelse og hans Broder Rigsraad Hr. Mogens Kaas til Restrup, hvorefter Støvringgaard deltes mellem hans 3 Sønner og 4 Døtre, hvis Kreditorer efterhaanden erhvervede Gaarden. 1672 blev Biskop Hans Svanes Arvinger og Thomas Fuiren indført i Sønnen Eriks Part, og 1680 fik den bekendte Generalmajor H. Løvenhielm ved Indførsel ogsaa Part i Støvringgaard. Højesteretsassessor og Justitsraad, Friherre Diderik Fuiren købte 1685 $\frac{1}{3}$ af Støvringgaard af Oberst Chr. Fred. v. Marschalck til Østeraa i Norge; hans Enke Margrethe, født Ejlers, kompletterede Støvringgaard, som tilfaldt hendes Datter Baronesse Christine Fuiren, gift med Gehejmerraad Jens Harboe. Enken oprettede ved Testamente af 1735 Støvringgaard til et Jomfrukloster, til hvilken hun skænkede Støvringgaard med Bøndergods og Tjender samt en Kapital paa 15,200 Rd. i Kr. og 43,956 Rd. C. m. m. til Ophold for 1 Priorinde og 12 Jomfruer, alle Døtre af Mænd af de første 5 Rangklasser. Ved Klosteret, hvis Direktion bestaar af Stiftamtmanden og Biskoppen over Aarhus Stift, er ansat en Godsforvalter. Dets Kapitalformune udgjorde 1924: Kr. 1,772,749.

Carl Paulsen, Skovrider, er født den 30. Oktober 1881 i Svendborg som Søn af Premierløjtnant, Telegrafbestyrer J. S. Paulsen og Hustru, født Hornemann. Gift 1913 med Emma Lacoppidan. Forstkandidat 1906, ansat som Skovrider paa Støvringgaard siden 1913.

C. Paulsen,
Skovrider.

Anders Gabriel Jensen, Skovfoged, er født den 20. November 1892 i Uggeløse som Søn af Husmand Jens Jensen og Hustru. Gift 1910 med Katrine Jensen. Uddannet paa Løvenholm, ansat som Skovfoged paa Støvringgaard siden 1922.

Jens P. Jensen, Førstelærer, er født den 28. Februar 1877 i Oudrup som Søn Gaardejer

A. G. Jensen,
Skovfoged.

J. P. Jensen,
Førstelærer.

S. Johs. Christensen,
Lærer.

N. H. J. Hartvig,
Lærer.

K. S. Vestergaard,
Forstander.

Anders Jensen og Hustru. Gift 2. Gang 1927 med Marie Fuglsang. Dimitteret 1902 fra Ranum Seminarium, Andenlærer i Øster Tørslev 1903--08, ansat som Førstelærer ved Støvring Skole siden 1908.

Sigvard Johs. Christensen, Lærer, er født den 12. December 1895 i Funder som Søn af Smedemester A. K. Christensen og Hustru. Gift 1925 med Marie Yde. Dimitteret 1916 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Enelærer ved Mellerup Skole siden 1918.

Niels Hansen Jensen Hartvig, Lærer, er født den 15. December 1897 i Tange som Søn af Gaardejer Chr. Hartvig og Hustru. Gift 1929 med Henriette Østergaard. Dimitteret 1928 fra Gedved Seminarium, Lærer paa Vinding Højskole 1928--29, ansat som Lærer ved Mellerup Friskole siden 1929.

Mellerup Børnehjem. Mellerup Foikehøjskole oprettedes 1880 af Egnens Beboere for daværende Lærer i Halling, Jens Beck, der senere købte Skolen. Efter hans Død 1893 fortsatte Enken Skolen med Niels Tang og Jakob Knudsen (Valgmenighedens første Præst) som Ledere, men solgte den 1894 til J. Michelsen, som 1917 overdrog den til Staten, der her oprettede Mellerup Børnehjem, som traadte i Virksomhed den 1. Oktbr. 1917

Mellerup Børnehjem.

med Børn overflyttet fra et nedlagt Hjem i Skanderborg. Hjemmet, der ledes af Forstander K. S. Vestergaard, er et Søkendehjem under Værgeraadsinstitutionen og udgør en selvejende Stiftelse under en stedlig Bestyrelse paa 3 Medlemmer. Det har Plads til 32 Børn, har egen Skole med Lærerinde, og et Landbrug paa 7 ha.

Kresten Sørensen Vestergaard, Forstander, er født den 3. December 1882 i Vust som Søn af Gaardejer Søren Jacobsen og Hustru. Gift 1908 med Else Thorhauge. Dimitteret 1905 fra Ranum Seminarium, Lærer ved Mellerup Friskole 1907—17, ansat som Forstander ved Mellerup Børnehjem siden dets Oprettelse.

Medlemmer af Støvring-Mellerup Sogneraad er: Boelsmand Kr. Simonsen, Formand, Gaardejer J. Vangsgaard, Landpostbud H. Carstensen, Arbejdsmand N. Kr. Kristensen, Gaardejer A. Jensen, Statshusmand P. M. Jensen og Boelsmand A. Bak.

SØNDERHALD HERRED

Sønderhald Herred er det største i Amtet. Det grænser mod Nord til Randers Fjord, mod Øst til Nørre Dyrs Herred, mod Syd til Sønder Dyrs og Ø. Lisbjerg Herreder og mod Vest til Galten Herred.

Herredets samlede Areal udgør ca. 41,593 ha, og Indbyggerantallet udgør ca. 19,000.

I Herredet findes følgende Sogne: Kristrup, Virring-Essenbæk, Favsing-Avning, Vivild-Vejlby, Gesing-Nørager, Marie Magdalene-Koed, Øster Alling-Vester Alling, Nørre Aarslev-Norre Horning, Hvilsager-Lime, Mygind-Skørring-Krogsbæk og Søby-Skader.

KRISTRUP SOGN omgives af Randers Købstadjorder, Randers Fjord, Essenbæk Sogn og Galten Herred.

I Kristrup Sogn findes Byerne: Kristrup med Kirke, Præstegaard, Skole, Alderdomshjem, Brugsforening, Politistation og Vandværk, Strømmen, Forstad til Randers med Skole, Kalkbrænderi, Glasmaleri, Jernstøberi, Maskinfabrik, Margarinefabrik, Andels-Svineslagteri, Vandværk og Jernbanestation, Romalt med Skole og Fællesmejeri, Paderup med Andelsmejeri, Munkdrup med Skole, Staantum samt en Samling af Gaarde og Huse.

Kristrup Sogn har Tingsted i Randers og hører under Rovsø Herreds Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Rovsø Lægekreds, Rovsø med flere Herreders Skattekreds, Sønderhald Herreds Vurderingskreds, Amtets 2. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 324. Lægd.

Kristrup Kirke, indviet til Skt. Anna, bestaar af Kor og Skib samt Vaabenhus mod Vest. Kor og Skib var oprindeligt opført i romansk Tid af Granitkvadre paa profileret Sokkel, men af denne Bygning, som ogsaa et spirtækt Taarn staar kun et lille Parti mod Vest, medens Resten i 1847 nedbrødes og paany opførtes af Mursten. Over Vestgavlen opførtes en Tagrytter, hvis Spir opsattes 1855. Kirken

L. J. Laursen,
Sognepræst.

har fladt Loft. En Tympanon med Løvefigurer er nu i Nationalmuseet. — Altertavlen er et af de fineste Højrenaissance-Arbejder i Danmark, ifølge en Indskrift paa Bagsiden skaaret i Tiden den 22. Maj til den 18. August 1598 af „Michel van Grønningen, nu boendes i Hornsleedt ved Rosenholm“; i Midtfeltet et samtidigt Maleri. Prædikestol fra 1640 med Vaabenfyldinger. Romansk Granitfont med Dobbeltløver. Epitafium over Præsten Niels Jensen Winther, død 1695, og Hustru, opsat 1677, med Maleri samt flere andre.

Laust Jeppesen Laursen, Sognepræst, er født den 10. Maj 1870 i Jerlev som Søn af Gaardejer S. P. Laursen og Hustru Ellen Kathrine, født Hansen. Gift 1900 med Tandlæge Ane Caroline Charlotte Steen, Højskoleophold i Hoven, Student 1891 fra Døckers Kursus, cand. theol. 1899, Højskolelærer i Ollerup 1894—96, Kapellan i Københavns Valgmenighed, Rejsepræst for Kirkeligt Samfund, Valgmenighedspræst i Vejstrup 1902, ansat som Sognepræst for Kristrup Menighed siden 1909.

Kristrup Skole er oprindelig en af de gamle Rytterskoler oprettet 1720—30. I 1898 blev Skolen flyttet og 1924—25 ombygget og udvidet. 1932 blev den købstadsordnet Skole. Der er ca. 350 Børn fordelt i 12 Klasser.

Romalt Skole er bygget 1914. Skolen er 3-Klasset med ca. 60 Børn.

Munkdrup Skole er bygget 1897 og udvidet i 1920. Skolen er 3-Klasset med ca. 70 Børn.

S. J. Pedersen,
Lærer.

Joh. Lebech,
Førstelærer.

S. P. Hindvad,
Lærerinde.

J. R. Dyrholm,
Førstelærer.

S. C. C. Nørgaard, Førstelærer, er født den 1. Juli 1873 i Volsted som Søn af Gaardejer Chr. Jensen og Hustru, født Christensen. Gift 1898 med Karen Thomsen. Dimitteret 1893 fra Ranum Seminarium, Vikar for Folketingsmand Anders Thomsen i Haubro Skole 1893—95, Enelærer i Søttrup 1895—98, Førstelærer i Lindbjerg 1898—1902, Enelærer i Øster Snede 1902—14, ansat som Førstelærer ved Kristrup Skole siden 1914, Medlem af Folketinget for Vejlekredsen 1909—13, for Morsøkkredsen 1918—26, Formand for Akts. Randers Venstreblad 1916—18, Censor ved Seminariernes Optagelsesprøver fra 1913, Medlem af Valglovskommissionen af 1921 og af Administrationskommissionen af 1923, Formand for Tilsynsraadet for Statens Sindssygehospitalet 1922—26, Medlem af Kristrup Sogneraad.

S. J. Pedersen, Lærer, er født den 18. Januar 1896 i Mørke Sogn, Randers Amt. Dimitteret 1922 fra Gedved Seminarium, ansat som Lærer ved Kristrup Skole siden 1933.

Johannes Lebech, Førstelærer, er født den 2. Februar 1885 i Galdrup, Thisted Amt. Dimitteret 1908, ansat som Førstelærer ved Romalt Skole siden 1908.

Sigrid Pedersen Hindvad, Lærerinde, er født den 11. December 1888 i Serup, Viborg Amt. Dimitteret 1911 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Lærerinde ved Romalt Skole siden 1914.

J. R. Dyrholm, Førstelærer, er født den 9. Juni 1865 i Ørsted Sogn. Dimitteret 1886 fra Gedved Seminarium, ansat som Førstelærer ved Munkdrup Skole siden 1895.

Mette Kirstine Brun, Lærerinde, er født den 17. August 1892 i Tamdrup Sogn, Skanderborg Amt. Dimitteret 1915 fra Horsens Seminarium, ansat som Lærerinde ved Munkdrup Skole siden 1920.

Kristrup Alderdomshjem er opført af Kristrup Kommune i Aaret 1908 og taget i Brug Januar 1909.

Alderdomshjemmet har Plads til 38 Beboere. Der findes 18

Kristrup Alderdomshjem.

Enkeltværelser og 10 Dobbeltværelser. Hjemmet ledes af en Bestyrerinde, som for Tiden er Frk. L. Jensen.

Lise Jensen, Bestyrerinde, er født den 17. November 1876 i Levring som Datter af Præstegaardsforpagter P. Jensen og Hustru Maren, født Jørgensen. Ansat som Bestyrerinde og Økonoma ved Alderdomshjemmet i Kristrup siden 1921.

L. Jensen,
Bestyrerinde.

Medlemmer af Kristrup Sogneraad er: Typograf K. Knudsen, Gaardejer M. Refsgaard Thøgersen, Tømrer Kr. Pedersen, Træhandler S. Pelsen, Cementstøber C. Mikkelsen, Gaardejer N. Rasmussen, Lagerarbejder Kr. Jensen, Førstelærer C. C. Nørgaard, Boelsmand C. Pedersen, Graver M. Knudsen og Lagerarbejder Anton Pedersen.

VIRRING-ESSENBÆK KOMMUNE bestaar af Vurring og Esserbæk Sogne.

Vurring Sogn omgives af Esserbæk, Nørre Hørning og Favsing Sogne samt Grund Fjord og Randers Fjord.

Esserbæk Sogn omgives af Vurring, Nørre Hørning og Nørre Aarslev Sogne, Galten Herred, Kristrup Sogn og Randers Fjord.

I Vurring Sogn findes Byerne: Vurring med Kirke, Præstegaard, Skole, Alderdomshjem, Vurring og Esserbæk Spare- og Laanekasse, Anmelhede, Flose, Langkastrup med Vandværk, Uglehuse med Skole, Brugsforening, Kro og Jernbanestation, Hannebjerg Skole samt en Samling af Gaarde og Huse.

I Esserbæk Sogn findes Esserbæk Kirke og Byerne: Assentoft med Skole, Brugsforening og Vandværk, Drastrup med Skole, Brugsforening og Vandværk, Tammestrup samt en Samling af Gaarde og Huse.

Vurring Kirke bestaar af Kor og Skib med Bjælkeloft, er fra romansk Tid af raa Granit og Kridtsten samt Al. Korbuen samt Norddøren og 2 Vinduer er bevarede. Skibets vestlige Del er Underdelen af et oprindeligt Taarn, der brændte 1799 og stvrtede ned 1800; en Tagrytter er senere opført paa Vestenden, Taarnets tilbagestaaende Del, med Rundbue ind til Skibet, er af Granitkvadre paa Dobbeltsokke; Materialet hidrører mulig-

vis fra den nedlagte Fløjstrup Kirke. Vaabehuset, af Munkesten, er fra den senere Midaldalder. Altertavlen er en Kopi af Blochs „Paaskemorgen“, malet 1897 af Mourier-Petersen. Døbefonten er af Træ; den oprindelige romanske Granitfont staar i Præsternes Kirke i København. Udskaaren Prædikestol fra 1665. Stolestader fra 1618. I Taarnrummet en Ligsten over Præsterne Thomas Christensen, død 1584, og Rasmus Andersen, død ca. 1619, og deres Hustruer, med Brystbilleder.

Essenbæk Kirke er opført 1868—69 efter Tegning af Arkitekt Uldall, Syd for den ældre Kirke, der laa paa paa en Banke ved Essenbækgaard og nedbrødes i 1865 paa Grund af Brøstfældighed. Kirken, der er af røde Mursten paa Sokkel af Granitkvadre fra den gamle Kirke, er i romansk Stil og bestaar af Skib og Kor i et med Apsis, med dekoreret Bjælkeloft samt Taarn med ottekantet Spir mod Vest. Taarnets Underrum er Vaabehus, med Adgang fra Vest. Altertavlen er et Maleri af A. Dorph. Den gamle katolske Altertavle købtes af en Antikvitetshandler; flere Figurer fra katolske Tavler findes nu i Randers Museum. Romansk Granitfont med Dobbeltløver.

Essenbæk Kloster, indvidet til Skt. Laurentius, var stiftet af Knud Lavards Svigersøn Stig Hvide som Bolig for Munke af Benediktinerordenen. Mulig var det oprindelig opført paa en anden Plads, end det senere indtog, thi 1180 nævnes, at der foretoges Forandring ved Klosteret. I Testamenter blev det oftere betænkt, saaledes 1268, 1292 og 1396, og paa denne og anden Vis samlede det sig efterhaanden betydeligt Jordegods. Ved Reformationen inddroges Klosteret under Kronen og lagdes sidst i 1540'erne under Dronningborg Len. 1661 skødede Kongen en Del Gods blandt hvilket Essenbæk Gaard og Essenbæk Ladegaard til Oberst H. Friis til Clausholm, som 1695 til sin Brodersøn Chr. Friis afstod Stamhuset Hevringholm samt Essenbæk Ladegaard. Denne lagdes 1726 under Stamhuset, som nedlagdes efter kgl. Bevilling af 1782, hvorefter Greve Joach. Beck-Friis 1784 solgte Trustrup Hovedgaard og Essenbæk Ladegaard til Generalauditør Chr. Kallager, som 1787 afhændede begge Gaarde til Justitsraad P. S. Fønss og Borgmester Joh. Fr. Carøe. De skødede samme Aar den til Nis Christensen Kutsch, som 1790 afhændede en Del Parceller.

Naar Klosterbygningerne er nedbrudte, vides ikke. Under Essenbæk nævnes i Matr. 1664 „et Cappelhuus“, mulig en Rest af Klosteret. De har ligget Nord for Klostergaarde paa Engen ved Gudena; en lang, stensat Vej førte fra de høje Banker mod Syd ud til dem. En lav, firsidet Jordhøjning med Bygningsfundamenter er i de seneste Aar næsten helt sløffet. — Det har været et firfløjet Komplex, af hvilket Kirken sikkert har været den sydlige Fløj. Ved en af Nationalmuseet 1899 foretagen Undersøgelse blev der afdækket noget af Kirkens Underparti, navnlig Sydmuren. I søndre Korgang ses Rester af en stensat Brønd med Nedgangstrappe. Paa Klosterkirkegaarden er der fundet murede Grave.

Uggelhuse Skole er bygget 1905. Skolen er 4-Klasset med ca. 70 Børn.

B. S. Knudsen, Førstelærer, er født 5. April 1879 i Gesing Sogn. Dimitteret 1902 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Førstelærer ved Uggelhuse Skole siden 1905.

Medlemmer af Viring-Essenbæk Sogneraad er: Tømrermester N. Bjerregaard, Gaardejer O. Sørensen, Gaardejer A. Rasmussen, Bagermester L. Jensen Lyngaa, Husmand A. Christiansen, Gaardejer P. Bjerregaard, Landpostbud P. Mogensen, Gaardejer O. Nielsen og Husmand Th. Espersen.

FAVSING-AVNING KOMMUNE består af Favsing og Avning Sogne. Favsing Sogn omgives af Avning, Ø.- og V. Alling, Nørre Høring og Virring Sogne. Grund Fjord og Vejby Sogn. I Sognet en Enklave af Vester Alling Sogn.

Avning Sogn omgives af Favsing, Vejby, Gesing, Marie Magdalene og Ø. Alling Sogne.

I Favsing Sogn findes Byerne: Favsing med Kirke, Præstegaard, Skole, Forskole, Brugsforening, Andelsmejeri, Vandværk, Liltved med Skole, Drammelstrup med Skole, Grund, Spidsborg Huse, og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Gl. Estrup.

I Avning Sogn findes Byerne: Avning med Kirke, 2 Skoler, A/S Folkebanken for Røvsø og Sønderhald Herreder, Favsing-Avning Laane- og Sparekasse, Brugsforening, Afholdshotel, et Par Fabriker, Andelsmejeri og Jernbanestation, Avningkær Huse, Molshusene, Taarup samt en Samling af Gaarde og Huse.

Favsing Sogn har Tingsted i Randers og hører under Røvsø Herreds Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Røvsø Lægekreds, Røvsø med flere Herreders Skattekreds, Sønderhald Herreds Vuderingskreds, Amtets 4. Folketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 317. Lægd.

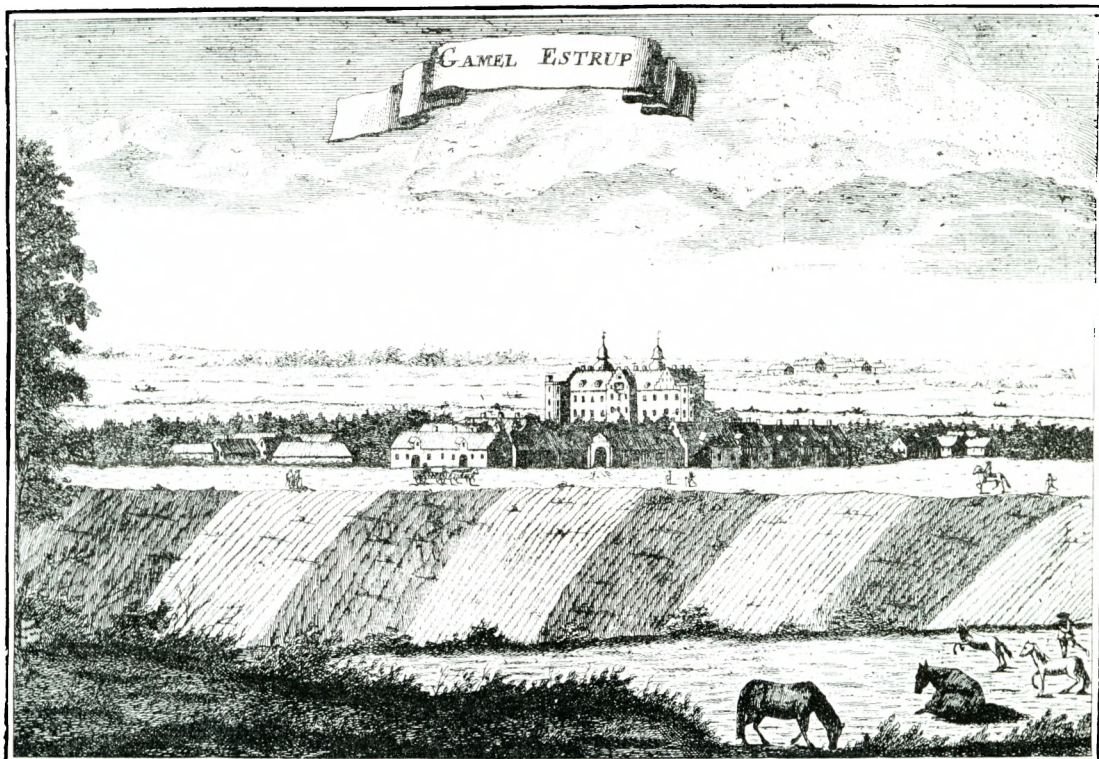
Avning Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds, 318. Lægd.

Favsing Kirke består af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Syd. Skibets oprindelige østlige Del og Kor er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Syddøren er bevaret, et Par Vinduer ses. I Korets Sydmur et lille lavtsiddende, rundbuet Vindue. Senere i Middelalderen overhævedes Kirken, Skibet forlængedes mod Vest, Taarnet og Vaabehuset tilbyggedes. Af Taarnet, der tidligere har haft Hvælving i nederste Fag, nedbrødes i Begyndelsen af det 19'ende Aarhundrede Overdelen indtil Skibets Højde, og senere opførtes en Tagrytter over Vestgavlen; 1923 erstattedes den af en ny Tagrytter, og Klokkeren, der før hang i en Klokkestol i Vestgavlen, flyttedes herop. I den oprindelige Kirkes Hvælvinger er der fundet Kalkmalerier fra Begyndelsen af den 16'tende Aarhundrede, tildels istandsatte af Magnus Petersen i 1886. Altertavle fra ca. 1650 med et Relief. Prædikestolen, ligeledes udskåret, noget ældre. Interessant Malmfont fra ca. 1300, hvis Kumme bæres af 3 mandlige Figurer, som vistnok forestiller Paradisfloder. I Kirken har i katolsk Tid været 2 Altre, indviede til Vor Frue og Skt. Laurentius.

Avning Kirke består af Skib og Kor med Apsis, Taarn mod Vest, Vaabehus mod Syd og Kapel mod Nord. Kor, Skib og Apsis er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant, Apsis, med Halvkuppelhvælving, af raa Kamp. Flere Vinduer og Syddøren er bevarede; paa Korets Sydside et lavtsiddende, rundbuet Vindue. I Slutningen af Middelalderen eller i Begyndelsen af den nyere Tid indbyggedes der Hvælvinger i Kor og Skib, og Murene forhøjedes af røde Munkesten; 1616 forlængedes Skibet mod Vest, og Taarnet tilføjedes af Mursten. Det hvævede Gravkapel er opført af Jørgen Skeels Enke Benedicte Margrethe Brockdorff, af vekslende Skifter smaa røde og gule Mursten og paa Granitsokkel. Ved Taarnets Vestside er i nyere Tid opført en Halvtagsbygning af røde Sten. Rigt udskåren Altertavle fra ca. 1660 med Christen Skeel, den rige, og Birgitte Rosenkrantz' Vaaben; i Midtfeltet et Relief. Udskåret Døbefont af Træ med tilhørende Himmel fra 1736. Rigt udskåret Prædikestol i Renaissancestil med Indskrift: Niels Kock fecit 1636. Anselig Malmlysekrone fra Baroktiden, med Vaabenmærker foroven. I Kapellet, skilt fra Kirke ved en Smedejernsdør, findes et pragtfuldt Marmorepitafium over Jørgen Skeel, død 1695, udført af Billedhuggeren Th. Quellinus og opsat af Enken, og 14 Kister, med Ligene af ovennævnte Jørgen Skeel, hans Søn Christen Skeel

o. s. v. Paa Hvælvingerne i Skibet er der fundet Kalkmalerier fra 1562, bl. a. Skt. Laurentius; de er i 1904 tildels restaurerede af E. Rothe.

Gammel Estrup. Det Højdedrag, der strækker sig østpaa fra Gudenaadalen mellem Langaa og Randers, og som mod Nord sænker sig mod Gudena og Grundfjord, begrænses mod Øst og Syd af Alling Aas lave og sumpede Dal, en fordums Fjord, bag hvis Skrænter der ligger Landsby ved Landsby med Navne som Ølst, Høring, Fausing, Alling og Auning, hvis Endelser fortæller, at Egnen tidlig er bleven bebygget og opdyrket. Mellem Landsbyerne ligger nogle meget gamle Herregaarde, blandt dem to af Landets mærkeligste: Anna Sophies Clausholm og Brokkernes og Skeelernes Gammel Estrup. Denne Gaard ligger en Snes km Øst for Randers og er bygget paa et gammelt Voldsted.

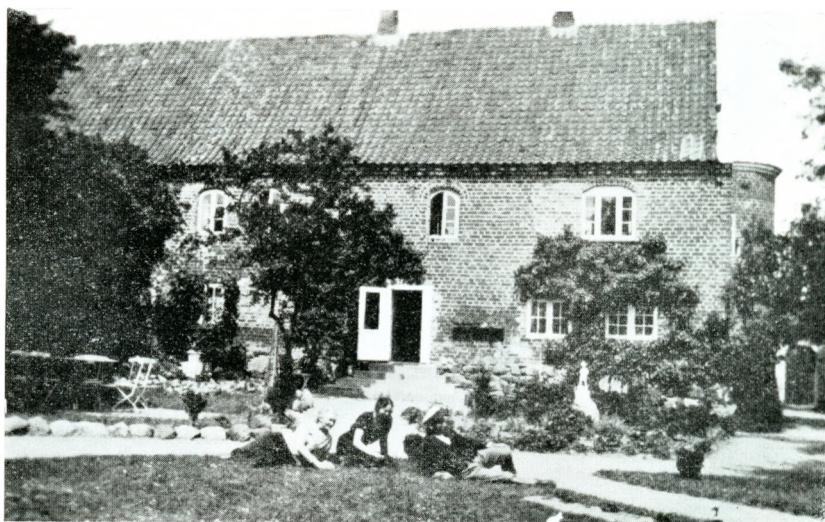
Gammel Estrup efter Pontoppidans Atlas.

som ligger der, hvor Hovedvejen fra Randers ud til Djursland indsnævres mellem den vandrige Allingaa og Helligbjerget. — Stedet fik tidlig strategisk Betydning. Det nævnes første Gang 1330; da var det i Rosenkrantz'ernes Besiddelse. — 1340 ejede et Medlem af Slægten Brok det, og fra den Tid gik det i Arv fra Fader til Søn, indtil den sidste Mand af Slægten, Esge Brok, døde 1625. Hans Datter bragte det til Familien Skeel, i hvis Besiddelse det forblev indtil 1926. Ældst af Bygningerne er Portfløjen, Lave Brok's gamle Stenhus fra Kong Hans' Tid. Det blev senere, i Christian IV's Tid, ombygget og forhøjet af Esge Brok. Ved samme Lejlighed fik det vel ogsaa Porten indbygget. Af de to andre Fløje er den nordre (Comtessefløjen) den yngste; den er dog fra det 17. Aarh. Medens Borgens Ydre nu i Hovedsagen staar som paa Svenskekrigens Tid, er det Indre meget ændret.

Kammerjunker Jørgen Skeel var gift med Benedicte Margrethe von Brockdorff. Han døde ung. Kort efter hans Begravelse fødte hans Enke 1695 Sønnen Christen Skeel, og

hun oprettede den 28. Maj 1697 Estrup til Stamhus for denne Søn og hans Efterkommere. Senere giftede hun sig med den berømte General, Greve Christian Ditlev Reventlow, Dronning Anna Sophies Broder. Hun og hendes Søn Christen og Svigerdatter Augusta, født Baronesse Winterfeld, gjorde meget for Gammel Estrup. Lofterne smykkedes med Stuk, og Væggene prydedes med rigt dekorerede Paneler og med kostbare flamske Gobeliner, hvoraf de bekendteste er dem i Riddersalen, som fremstiller de Hovedgaarde, som Skeel'erne i Slutningen af Christian V.s Tid ejede. Lysten til at gøre Gammel Estrup til en pragtfuld Bolig blev ikke mindre, da Oberst Christen Skeel 1721 blev optaget i den danske Grevestand og 1725 fik sine jyske Godser, selvfølgelig med Undtagelse af Stamhuset Gammel Estrup, oprettet til et Grevskab, kaldet Scheel. Det eksisterede i henved 100 Aar, indtil Pungenøden bevirkede, at Staten overtog det for Hovedgaardenes og Bøndergodsets resterende Skatter. Familien levede efter den Tid paa Gammel Estrup, hvis Indre og hvis Kostbarheder fra den store Tid den vogtede med udpræget Pietet. Efter Lensafløsningen og Lensgreve Christen Scheels Død 1826 blev Ejendommen solgt og gik ud af Familien. I nogen Tid henstod Bygningen ubenyttet, og der fremkom Planer om forskellig Anvendelse af den, hvorved dog dens Karakter og indre Udstyrelse vilde gaa til Grunde. Det vakte derfor almindelig Interesse og Anerkendelse, da Godsejer V. Uttental, den afdøde Lensgrevs Svigersøn, tilbød at erhverve den historiske, gamle Hovedbygning og skænke den til Offentligheden mod, at den blev indrettet som et historisk Museum. I Løbet af Foraaret 1829 blev Planerne for dens Anvendelse gennemarbejdet, og den 29. Januar udstedte Kongen en Fundats, hvorved „Gammel Estrup, Jyllands Herregaardsmuseum“ oprettedes. Senere har Godsejer Uttental skænket Herregaardsmuseet den Del af de gamle Haver og Parker, som ligger indenfor den yderste Grav. En Del af Haven er nyanlagt. Til Indrettelsen og Driften af Museet er der ydet Bistand fra mange Sider, fra det nationalhistoriske Museum paa Frederiksborg, fra Tøjhusmuseet, fra Godsejer Uttental m. m. Det lykkedes at faa Bygningen istandsat og Forholdene ordnet saaledes, at Museet kunde indvies den 10. August 1830. Bestyrelsens og Direktionens Formand er: Departementschef F. Graae, København.

Frederik Graae, Departementschef, K², DM., p.p., B. K. 1., Fi. H. R. 2¹., S. N. 3., er født den 5. Juli 1875 paa Vokstrupgaard som Søn af Forstander, cand. jur. G. A. Graae og Hustru, født Hastrup. Gift 1904 med Christiane Kirstine Henriette W., Datter af Godsejer, Ingeniør Søren Winkel. Student 1893 fra Frederiksborg, cand. jur. 1900, Fuldmægtig hos Straffedommeren paa Frdbg. 1901, Leder af den ene af Politirettens Afdelinger som kst. Forhørsdommer 1909—19, kst. Assessor i Kriminal- og Politiretten 1913, Assistent i Kultusministeriet 1902, Fuldmægtig 1909, Ekspeditionssekretær 1913, Kontorchef i Kirkeministeriet 1918, i Undervisningsministeriet 1919, Departementschef i samme

Restaurationsbygningen paa Gl. Estrup.

S. Vestergaard,
Skovfoged.

P. Larsen,
Skovfoged.

Th. Aagaard,
Restauratør.

1925. Formand for Bestyrelsen for Gammel Estrup, Jyllands Herregaardsmuseum siden 1930, Formand for Forfatterretsudvalget af 1929, m. m.

Søren Vestergaard, Skovfoged, er født den 25. August 1869 i Hornslet. Skovfoged ved Eldrup Skov siden 1931.

Paul Larsen, Skovfoged, er født den 25. Maj 1904 i Skørping Sogn, Aalborg Amt. Udlært som Forstmand 1925. Assistent forskellige Steder. Ansat som Skovfoged ved Gl. Estrup siden 1931.

Th. Aagaard, Restauratør, er født den 15. Decbr. 1873 i Laurbjerg Sogn, Randers Amt. Gartner paa Gl. Estrup fra 1897. Leder af Restaurationen paa Gl. Estrup siden 1929.

Favsing Skole er bygget 1858 og udvidet med en Førskole i 1907. Skolen er 4-Klasset med ca. 60 Børn.

Drammelstrup Skole er bygget 1914. Skolen er 4-Klasset med ca. 60 Børn.

Aving Nordre Skole er bygget 1907. Skolen er 4-Klasset med ca. 130 Børn.

Aving Søndre Skole er bygget 1907. Skolen er 4-Klasset med ca. 120 Børn.

Christen Rasmussen Jensen, Førstelærer, er født den 6. April 1890. Dimitteret 1915 fra Gedved Seminarium, ansat som Førstelærer ved Favsing Skole siden 1919.

Agnes Andersen, Lærerinde, er født den 13. Februar 1885 i Lemvig. Dimitteret 1905 fra Varde Seminarium, ansat som Lærerinde ved Favsing Førskole siden 1907.

Anton Pedersen, Førstelærer, er født den 18. Februar 1870 i Udbynder-Kastbjerg Kommune. Dimitteret 1898 fra Gedved Seminarium, ansat som Førstelærer ved Drammelstrup Skole siden 1907.

Kirsten Marie Hansen, Lærerinde, er født 27. Decbr. 1898 i Tjele Sogn. Dimitteret 1919 fra Silkeborg Seminarium, ansat som Lærerinde ved Drammelstrup Førskole siden 1921.

Chr. Rasmussen Jensen,
Førstelærer.

A. Andersen,
Lærerinde.

A. Pedersen,
Førstelærer.

H. Pedersen,
Lærerinde.

Stefan Frederik N. Nørgaard, Førstelærer, er født den 26. Decbr. 1892. Dimitteret 1913 fra Ranum Seminarium, ansat som Førstelærer ved Avning Nordre Skole, Formand og Bibliotekar for Avning Folkebogsamling.

Ingrid Agnete Olesen, Lærerinde, er født den 15. Oktober 1901, ansat som Lærerinde ved Avning Nordre Skole.

J. K. Rasmussen, Førstelærer, er født den 22. Januar 1868. Dimitteret 1895 fra Gedved Seminarium, ansat som Førstelærer ved Avning Sdr. Skole siden 1902.

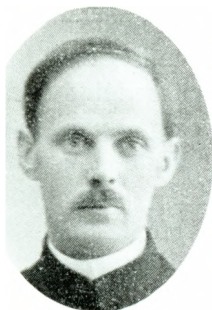

Avning Plejehjem.

Helene Pedersen, Lærerinde, er født den 3. September 1898. Dimitteret 1919 fra Odense Seminarium, ansat som Lærerinde ved Avning Søndre Forskole siden 1920.

Avning Plejehjem. Ejendommen blev opført i 1919 og indrettet til privat Bolig. Den er solidt bygget, komfortabelt indrettet og omgivet af en stor, smuk Have. I Efteraaret 1927 købte nuværende Ejer, Diakon C. Jensen, Ejendommen som nu blev indrettet som Plejehjem for kronisk syge samt gamle og enligstillede Mennesker. Der er Plads til 15 Patienter. Der er indlagt Centralvarme og elektrisk Lys, og Stuerne er lyse og rummelige. Hjemmet modtager baade Mænd og Kvinder.

Carl Jensen, Diakon, er født den 31. Maj 1898 i Vejlbj Sogn. Ejer og Leder af Avning Plejehjem siden 1927.

C. Jensen,
Diakon.

Favsing Brugsforening er oprettet 1902. Medlemsantallet er ca. 114. Formand er A. Glavind. Foreningens Uddeler er Chr. Andersen, der har været ved Brugsforeningen siden 1902.

Avning Brugsforening er oprettet 1919. Medlemsantallet er ca. 120. Formand er R. H. Harder. Foreningens Uddeler er C. M. Madsen, der har været ved Brugsforeningen siden 1926.

Chr. Andersen,
Uddeler.

Agathe Fris, Distriktsjordemoder, er født den 5. Januar 1881 i Skanderborg. Jordemodereksamen 1909, ansat som Distriktsjordemoder i Favsing-Avning Kommune siden 1909.

Anna Andersen, Jordemoder, er født den 7. Juni 1901 i Avning Sogn. Jordemodereksamen 1930. Privatjordemoder i Avning siden 1930.

Medlemmer af Favsing-Avning Sogneraad er: Gaardejer A. Andersen, Arbejdsmand M. Sorensen, Arbejdsmand N. F. Rafn, Murermester Ingemann Knudsen, Gaardejer J. Jacobsen, Gaardejer S. Nielsen, Husmd. F. Jensen, Gaardejer Kr. Nielsen og Hestehandler J. C. Jensen.

VIVILD-VEJLBY KOMMUNE består af Vivild og Vejlbysogne.

Vivild Sogn omgives af Gesing og Nørager Sogne, Kattedag og Rovsø Herred. Til Sognet hører en Enklave mellem Gesing og Nørager Sogne.

Vejlby Sogn omgives af Vivild, Avning og Favsing Sogne samt Rovsø Herred.

I Vivild Sogn findes Byerne: Vivild med Kirke, Skole, Præstegaard, Alderdomsasyll, Højskole, Kro og Andelsmejeri, Lystrup med Skole, Brugsforening og Andelsmejeri, Nielstrup og en Samling af Gaarde og Huse samt Hovedgaarden Hevringholm.

I Vejlbysogn findes Byerne: Vejlbysogn med Kirke, Allingaabro med Skole, teknisk Skole, Filial af A/S Folkebanken for Rovsø og Sønderhald Herreder, Afholdshotel, Kro, Hotel, Mejeri og Jernbanestation, Allestrup, Tøjstrup samt en Samling af Gaarde og Huse.

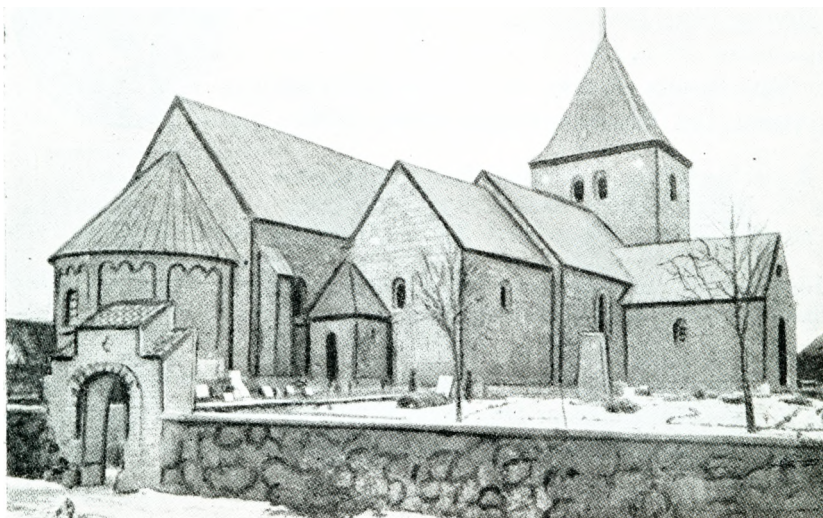
Vivild Sogn har Tingsted i Randers og hører under Rovsø Herreds Rets- og Politikreds, Randers Amtstuedistrikt, Rovsø Lægekreds, Rovsø med flere Herreders Skattekreds, Sønderhald Herreds Vurderingskreds, Amtets 5. Føjketingskreds, 3. Forligskreds og 4. Udskrivningskreds' 315. Lægd.

Vejlby Sogn har samme Tingsted og hører under de samme Kredse som Hovedsognet samt 4. Udskrivningskreds' 316. Lægd.

Vivild Kirke består af Kor og Skib, Taarn mod Vest og Vaabehus mod Nord. Kor og Skib er fra romansk Tid af Granitkvadre paa Sokkel med Skraakant. Begge Døre er bevarede, flere Vinduer spores. Korbuen er omdannet. I den senere Middelalder tilføjedes Taarnet, hvis hvælvede Underrum har Spidsbue ind til Skibet, af Granitkvadre og Munkesten, og Vaabehuset, af Munkesten, og der indbyggedes Hvælvinger i Kor og Skib. Altertavle i Rokokostil med et Maleri. Romansk Granitfont med Figurer og Løvværk. Prædikestol i Barokstil fra 1662. I Skibet er ophængt 3 store nye Malmlysekroner.

Vejlby Kirke består af et anseligt Skib med Kor og Korrunding, et Sideskib med Sakristi og Vaabehus Nord for Hovedkirken og ved Sideskibets Vestende et Taarn. Kirkens oprindelige Del udgøres af det nuværende Sideskib og Sakristi, der dannede Skib og Kor i en romansk Kvaderstensbygning. Den lille Bygning, hvis Mure omsattes ved en Restaurering i 1899—1900, udmærker sig især ved sine prægtige, billedsmykkede Granitportaler, der hører til de rigeste i Landet. Bevaret er ogsaa den oprindelige Korbue med Kalkmalerier fra ca. 1250, restaureret af Kornerup i 1884. I den senere Middelalder indbyggedes Hvælvinger i Kirken, og Taarnet, med hvælvet Underrum og Pyramidetag

samt Vaabehuset tilføjedes, overvejende med Munkesten. Sin største Udvidelse har Kirken dog faaet i nyeste Tid, 1922—23, da hele det brede Hovedskib og Kor, ialt 4 Fag Stjernehvælvinger med Korrunding i Øst, tilbyggedes. Det gamle Skibs Sydmur gennembrødes, medens Korbuen tilmuredes, og det gamle Kor indrettedes til Sakristi og forbandtes ved en

Vejlbysogn Kirke.